

Holy Bible

Aionian Edition®

Luka
Arli Luke

AionianBible.org
The world's first Holy Bible untranslation
100% free to copy and print
also known as " The Purple Bible "

Holy Bible Aionian Edition ®

Luka

Arli Luke

CC Attribution NoDerivatives 4.0, 2018-2024

Source text: eBible.org

Source version: 2/23/2024

Source copyright: CC Attribution 4.0

Translator unknown, 2018

Formatted by Speedata Publisher 4.15.19 (Pro) on 2/27/2024

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

<https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc

<https://Nainoia-Inc.signedon.net>

We pray for a modern public domain translation in every language

Report content and format concerns to Nainoia Inc

Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Arli Romani at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation!* What is an *un-translation?* Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal!* However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Take the time to understand these eleven words. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 201 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read online at AionianBible.org, with Android, and TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal... and purple is the color of royalty!

Table of Contents

NEW TESTAMENT

Luka 11

APPENDIX

Reader's Guide

Glossary

Maps

Destiny

Illustrations, Doré

NEW TESTAMENT

O Isus phendā: "Dade Devla, oprostin lende, adalese so na džanen so čerena!"
Tegani o vojnici frdinde barbuti hem adahar delinde maškara pumende e Isusesere šeja.
Luka 23:34

Luka

1 Cenimeja Teofile, but džene lelje te pisinen oto događaja save ule maškar amende. **2** On pisinde ađahar sar so vaćerde amende okola kola taro anglunipe dikhle adala događaja hem kola inele sluge zako e Devlesoro lafi. **3** Ađahar hem me, palo adava so taro anglunipe šukar ispučljum sa adava, manglijum tuće sa palo redo te pisinav, **4** te šaj ove uverime dai čače sa adava so injan sikavdo. **5** Kad o Irod inele caro ani Judeja, nesavo manuš palo anav Zaharija inele svešteniko e izraelconengoro, oto redo e Avijasoro. E Zaharijasiri romni da inele oto pleme e Aronesoro. Lakoro anav inele Jelisaveta. **6** O Zaharija hem i Jelisaveta inele pravedna anglo Devel, adalese so živinde palo sa o naredbe hem o zakonja e Gospodesere. **7** Olen na ine čhave adalese so i Jelisaveta našti ine te ačhol khamni, a soduj džene već purandile. **8** Jekh dive kad e Zaharijasiri grupa oto sveštenici kandlja ano Hram, tegani hem o Zaharija čerela ine pli buti sar svešteniko anglo Devel. **9** Ov, palo adeti e sveštenikonengoro, barbuteja inele izabirime te đerdini ko Hram e Gospodesoro hem te kadini. **10** Sar o Zaharija kadini ine ano Hram, sa edobor narodo molini pe ine avri. **11** A ano Hram e Zaharijase mothovđa pe o andeo e Gospodesoro, kova terdino ki desno strana oto oltari kotar kadinda pe. **12** Kad o Zaharija dikhija le, uz nemirinda pe hem but darandilo. **13** A o andeo phendja lese: "Ma dara, Zaharija! O Devel šundja ti molitva. Ti romni i Jelisaveta ka bijani će čhave, i ka de le anav Jovan. **14** Ka ove but radosno zbog leste hem but džene ka radujinen pe so ov ka bijandol, **15** adalese so ka ovel baro manuš anglo Gospod. Nikad naka pijel mol hem ništa sostar šaj te mačol pe. Ka ovel pherdo e Svetone Duhoja pana pe dajaće ano vođi. **16** Bute Izraelconen

ka irini anglo Gospod, anglo lengoro Devel. **17** Ka džal anglo Gospod sar glasniko ano duho hem ano zoralipe e prorokosoro e Ilijasoro. Ka mirini e daden lengere čhavencar hem okolen so na šunena ka irini nakori mudrost e pravednikonengiri. Te pripremini e narodo te oven spremna zako e Gospodesoro aviba.” **18** I o Zaharija pučlja e andeo: “Sar me te džanav da čače ka ovel adava so phendan? Me injum purano hem mli romni da beršali.” **19** A o andeo phendā lese: “Me injum o Gavrilo, o andeo kova terđola anglo Devel. Ov bičhalđa man te vaćerav tuja hem te anav će akava šukar lafi. **20** I ače, ka ove laloro, naka šaj te vaćere sa di o dive kad adava ka ovel, adalese so na verujindan mle lafende save ka pherđoven ano pravo vreme.” **21** Sar o andeo vaćeri ine e Zaharijaja, o narodo kova adžićerđa avri čudinđa pe so o Zaharija edobor ačhilo ano Hram. **22** A kad o Zaharija iklilo, našti ine te vaćeri olencar. Ćerela ine nesar te mothoj lendje vastencar, ali ačhilo laloro. O manuša halile da ole ine vizija ano Hram. **23** Kad pherdile o dive ot i lesiri služba ano Hram, o Zaharija irinda pe čhere. **24** Na nakhlo but, i lesiri romni i Jelisaveta ačhili khamni hem pandž masek na iklili avri taro čher. Phenda: **25** “O Gospod čerđa te šaj ačhovav khamni. Akana mothovđa maje pli milost hem cidinđa mli lađ anglo manuša.” **26** Kad i Jelisaveta inele šofto masek khamni, o Devel bičhalđa ple andeo e Gavrilo ki diz Nazaret ani regija Galileja. **27** Adari valjanđa te legari o lafi e Marijače koja pana inele čhaj. Oj inele mangli e muršese palo anav Josif, kova inele oto pleme e carosoro e Davidesoro. **28** Kad alo o andeo, phendā e Marijače: “Radujin tut! O Gospodi but milostivno premala tute!” **29** A i Marija but uz nemirinda pe zbog e andeosere lafija, i pučlja pe so šaj te značini adava pozdrav. **30** A o andeo phendā lače: “Ma

dara, Marije! O Devel mothovđa će pli milost! **31** Ače, ka ačhove
khamni hem ka bijane čhave, i ka de le anav Isus. **32** Ov ka ovel
baro hem ka vičini pe Čhavo e Najbare Devlesoro. O Devel o
Gospod ka del le o presto lesere pradadesoro e Davidesoro.
33 Ka carujini upro pleme e Jakovesoro zauvek; zako lesoro
carstvo naka ovel kraj.” (aiōn g165) **34** Tegani i Marija pučlja e
andeo: “Sar šaj te ovel adava kad me pana injum čhaj?” **35** A
o andeo phendā lače: “O Svetu Duhu ka huljel upra tute hem
o zoralipe e Najbare Devlesoro ka učhari tut. Adalese adava
čhavo, kole ka bijane, ka ovel sveto hem ka vičini pe Čhavo e
Devlesoro. **36** Eče, ti bibi i Jelisaveta da, ko purane berša, ačhili
khamni hem ka bijani murše. I oj, kolaće sare džande da našti te
ačhol khamni, akanai šov masek khamni. **37** Adalese so o Devel
sa šaj te čerel!” **38** Tegani i Marija phendā: “Ače, sluškinja e
Gospodesiri injum. Nek ovel maje palo to lafi.” I o andeo dželo
olatar. **39** Adala dive i Marija spremindā pe hem siđardā ko
bregalo krajo, ki jekh diz ani regija Judeja. **40** Kad resli adari,
đerdindā ko čher e Zaharijasoro hem pozdravinda e Jelisaveta.
41 I kad i Jelisaveta šunda e Marijakoro pozdrav, o čhavoro ot
radost zorale mrdindā olaće ano vođi, a oj pherdili e Svetone
Duhova. **42** I bare glasoja phendā e Marijače: “Najblagoslovime
injan maškaru đuvlja hem blagoslovime o čhavoro kole akhareja
ano vođi! **43** Akavai bari čast maje so tu, mle Gospodesiri daj,
aljan kora mande. **44** Adalese so, kad šundum to pozdrav, o
čhavoro ot radost zorale mrdindā maje ano vođi. **45** Blago tuće
so verujindan da ka ovel adava so phendā će o Gospod!” **46**
Tegani i Marija phendā: “Mlo vilo barjari e Gospode; **47** Mlo
duho radosno ano Devel, ano mlo Spasitelj, **48** so ulo milostivno
upri poniznost ple sluškinjakiri. I ače, od akana sa o generacije

ka phenen da injum blagoslovime đuvli, **49** adalese so bare šukaripa čerđa maje o Zoralo Devel kasoroi anav sveto! **50** Ovi milostivno e manušendje tari generacija ki generacija kola darana olestar. **51** Ple zorale vasteja čerđa bare buća; rasfrdindja e manušen kolai barikane ano pumare vile. **52** Peravđa e vladaren taro lengoro prestolje, a vazdindja e poniznonen. **53** Čaljardja e bokhalen šukaripnaja, a čučen muklja e barvalen. **54** Pomožindja e Izraelconendje, ple slugendje. Na bisterđa te ovel milostivno **55** e Avraameše hem lesere potomkonendje zauvek, sar so dindja plo lafi amare pradadendje.” (*aiōn g165*) **56** I Marija ačhili e Jelisavetaja đi sar trin masek, i tegani irindja pe čhere. **57** A kad alo o vreme i Jelisaveta te bijani, bijanđa murše. **58** Kad lakiri familija hem lakere komšije šunde so o Gospod mothovđa laće bari milost, radujinde pe olaja. **59** A kad e čavore inele ofto dive, koro Zaharija čedinde pe o manuša zako obreziba e čhavoresoro. I mangle te den le lesere dadesoro anav – Zaharija, **60** ali i Jelisaveta phenda: “Na! Lesoro anav ka ovel Jovan!” **61** A on phende laće: “Niko te familijatar na vičini pe ađahar.” **62** I vastencar pučle e Zaharija savo anav mangela te del ple čavore. **63** Tegani o Zaharija rodindja te den le jekh tikori phal zako pisiba hem pisinda: “Lesoro anavi Jovan.” I sare začudinde pe. **64** I otojekhvar e Zahrijasoro muj phravdilo hem šaj ine palem te vaćeri, i lelja te slavini e Devle. **65** I uklinda i dar sa lengere komšijen. Ko sa o bregalo krajo e Judejakoro vaćerđa pe adalestar so ulo. **66** I sare kola šunde adava, razmislinde adalestar hem phende: “Akava čavoro isi te ovel baro manuš. Čačei upro leste o vas e Gospodesoro.” **67** A o Zaharija, e Jovanesoro dad, pherdilo e Svetone Duhova hem prorokujindja: **68** “Slava e Gospodese e Izraelsere Devlese,

adalese so alo hem otkupinda ple narodo! **69** Vazdinda amendje e zorale Spasitelje oto pleme e carosoro e Davidesoro, ple slugasoro, **70** sar so vaćerđa pana angleder prekalo muja ple svetone prorokonengere. (aiōn g165) **71** Vazdinda amendje zorale Spasitelje te spasini amen amare neprijateljendar hem sa e manušengere vastendar kola mrzinena amen. **72** Mothovđa milost amare pradadenje hem ispuninda plo sveto savez, **73** i sovli savi halja e Avraame amare pradadese: **74** so ka ikali amen amare neprijateljengere vastendar te šaj služina lese bizi dar **75** ani svetost hem ani pravednost anglo leste sa đikote injam dživde. **76** A tu Jovane, mlo čhavo, ka ove pendžardo sar proroko e Najbare Devlesoro, adalese so ka dža anglo Gospod te pripremine lese o drom. **77** Ka sikave lesere narodo sar te pendžaren o spasenje prekalo oprostiba lengere grehija **78** zbog amare Devlesoro milosrdno vilo palo savo o svetlost odupral ka avel kora amende sar ikljojba e khamesoro, **79** te svetlini okolende so bešena ani tomina hem ani senka e meribnasiri, te legari amen ko drom oto mir.” **80** A o čhavoro o Jovan barjola ine hem zoraljola ano duho. Kad barilo, živinda ani pustinja sa đikote na iklilo anglo Izraelci te propovedini.

2 A ano adava vreme kad o Jovan bijandilo, e rimesoro caro o Avgust naredinda te čerel pe popis oto sa o manuša ano carstvo. **2** Adava inele prvo popis čerdo sar o Kvirinije vladini ine ani Sirija. **3** I sa o manuša dželete ko dizja kaj bešle ine lengere preci te prijavinen pe zako popis. **4** Ađahar da o Josif, adalese so inele potomko e carosoro e Davidesoro, dželo tari diz Nazaret oti regija Galileja ko gav Vitlejem oti regija Judeja, kote o David bijandilo. **5** Dželo adari sar te prijavini pe zako popis pe verenicaja e Marijaja koja inele khamni. **6** I sar on inele ano

Vitlejem, alo e Marijakoro vreme te bijani. **7** I bijanđa ple prvone čhave. Paćardja le hem pašljardja le ano jasle adalese so ki gostonica na inele than olenđe. **8** Adaja rat paše uzalo Vitlejem inele nesave pastirija kola arakhena ine pumare bakren ko polje. **9** I otojekhvar o andeo e Gospodesoro terdino uzalo lende hem i slava e Gospodesiri osvetlinda len, i on but darandile. **10** A o andeo phenda lendje: "Ma daran! Ače, anava tumenđe šukar lafi oto baro bahtalipe savo ka ovel sa e manušenđe! **11** Avdive, ani e Davidesiri diz bijandilo tumenđe o Spasitelj kovai o Hrist o Gospod. **12** A palo akava znako ka pendžaren le: ka arakhen e čavore paćarde hem sar pašljola ano jasle." **13** Otojekhvar uzalo andeo mothovđa pe bari vojska e andelendar savi hvalinda e Devle vaćerindoj: **14** "Slava ko učipe e Devlese, a ki phuv mir e manušenđe kolencar o Devel zadovoljno!" **15** I kad o andelja irinde pe ko nebo, o pastirija phende jekh averese: "Hajde te dža di o Vitlejem hem te dikha adava so phenda amendje o Gospod." **16** I dželete sigate, hem arakhle e Marija, e Josife hem e čavore sar pašljola ano jasle. **17** A kad dikhle e čavore, vaćerde averendje sa so ine lendje phendo e čavorestar. **18** I inele zadivime sare kola šunde adava so o pastirija vaćerde. **19** A i Marija sa adava garavđa pese ano vilo hem razmislinđa adalestar. **20** I o pastirija dželefse slavindoj hem hvalindoj e Devle zako sa okova so šunde hem so dikhle baš ađahar sar so ine lendje phendo. **21** Kad nakhle ofto dive, kad e čavore valjande te obrezinen, dinde le anav Isus – sar so vičindja le o andeo angleder so i Marija ačhili khamni. **22** Kad alo o vreme zako adeti i daj te očistini pe palo e Mojsijasoro zakoni, o Josif hem i Marija ande e Isuse ano Hram ko Jerusalim te preden le e Gospodese **23** (sar soi pisime ano zakoni e Gospodesoro:

"Đijekh murš prvenco te ovel posvetime e Gospodese") **24** hem te den žrtva (sar soi phendo ano zakoni e Gospodesoro: "duj tikore golubija ili duj terne golubija"). **25** A ano Jerusalim inele jekh manuš palo anav Simeon. Ov inele pravedno hem pobožno. Adžičeri ine te avel o Mesija te spasini e Izraelconen, hem o Sveto Duhu inele upro leste. **26** O Sveto Duhu mothovđa lese da angleder so ka merel, ka dikhel e Gospodesere Mesija. **27** I o Sveto Duhu phendja lese te džal ko Hram, i ov dželo. Tegani o Josif hem i Marija ande e čhavore e Isuse ano Hram sar te čeren o adeti savoi palo Zakoni. **28** Kad o Simeon dikhla e čhavore e Isuse, lelja le ki angali hem hvalinda e Devle vaćerindoj: **29** "Gospode, akana šaj me, o sluga klo, te merav ano mir sar so phendan maje. **30** Adalese so mle jačha dikhle to spasenje, **31** savo spremindan anglo sa o nacije. **32** Akava spasenje ka ovel svetlost te mothoj tut avere nacijendje hem ka anel slava te narodose, e Izraelconendje." **33** E Isusesoro dad hem i daj divinde pe adaleja so o Simeon vaćerđa olestar. **34** Tegani o Simeon blagoslovindja len hem phendja e Marijače, e Isusesere dajaće: "Dikh, akavai čhavoro birime te čerel buten te peren hem te ušten ano Izrael. Ovi odredime te ovel e Devlesoro znako, ali but džene ka odbacinen le. **35** Adava ka ovel sar te mothoven pe bute manušengere garavde mislijia. A o mači ka posaj ti duša."

36 A adari da inele i proročica i Ana, i čhaj e Fanuilesiri, oto pleme e Asiresoro. Oj inele ano purane berša. Efta berš živindja ple romeja, **37** a palo adava živindja sar udovica đi oftovardešu štarto berš. Stalno inele ano Hram, i dive i rat slavindja e Devle ano postiba hem ano moliba. **38** I samo so o Simeon završindja ple vaćeribnaja, i Ana nakhini đi o Josif hem i Marija zahvalindoj e Devlese zako čhavoro. I lelja te vaćeri e čhavorestar sarijenđe

adari kola adžičerde upro Devel te otkupini o Jerusalim. **39** Kad o Josif hem i Marija čerde sa soi palo zakoni e Gospodesoro, irinde pe ki pumari diz Nazaret ki Galileja. **40** A o čhavoro barjola ine hem zoraljola. Pherđola ine mudrost hem i milost e Devlesiri inele upro leste. **41** E Isusesoro dad hem i daj đijekh berš zako praznika Pasha džana ine ki diz Jerusalim. **42** Kad e Isuse inele dešuduj berš, palo adeti, hem ov dželo olencar adari te slavini o prazniko. **43** Kad nakhlo o prazniko, o Josif hem i Marija lelige te džanfse, a na džande so lengoro čhavo o Isus ačhilo ano Jerusalim. **44** Sar mislinde dai o Isus maškaro manuša kola putujinde olencar, džele jekh dive phirindoj, a onda lelige te roden le maškaro pumarende hem maškaro pendžarutne. **45** I kad našti ine te arakhen le, irinde pe ko Jerusalim te roden le. **46** I o trito dive arakhle le ano Hram sar bešela maškaro e verakere učitelja, sar šunela len hem pučela len. **47** I sare kola šunde e Isuse, divinde pe zako lesoro džandipe hem zako lesere odgovorija. **48** I kad dikhija le lesoro dad hem lesiri daj, inele iznenadime. Lesiri daj phenda lese: "Mlo čhavo, vaćer sose adava čerđan amendje? To dad hem me but darandiljam hem rodinđam tut!" **49** A o Isus pučlja len: "Sose rodinđen man? Na džanđen li so valjani te ovav ano čher mle Dadesoro?" **50** A i Marija hem o Josif na halile so o Isus manglia te phenel lende adaleja. **51** I palo adava, o Isus irinđa pe olencar ko Nazaret hem ine lende poslušno. A lesiri daj garavđa pese ano vilo sa adava so ulo. **52** A o Isus ulo po mudro hem barjola ine ano telo, hem sa više barjola ine ano jačha e Devlese hem e manušendje.

3 Kad o caro o Tiberija vladinda upro e Rimesoro carstvo dešupandžto berš, o Pontije Pilat vladinda ani Judeja, o Irod vladinda ani Galileja, a lesoro phral o Filip vladinda ani Itureja

hem ani Trahonitada, o Lisanije vladinda ani Avilina, **2** hem o Ana hem o Kajafa inele šerutne sveštenici, o lafi e Devlesoro alo e Zaharijasere čhavese e Jovanese ki pustinja. **3** I o Jovan dželo ko sa o krajo e lenjakoro Jordan te propovedini e manušendje da valjani te pokajinen pe zako pumare grehija hem te oven krstime sar te mothoven dai lendje oprostime o grehija. **4** Sar so angleder pisinda o proroko o Isaija, o Jovan inele “o glaso so vičini ani pustinja: ‘Pripreminen o drom e Gospodese, ravnonen lese o droma! **5** Đijekh dolina te pherđol a đijekh planina hem brego te peren! O bange droma te oven ispravime a o neravna droma te oven ravnome! **6** I sa o manuša ka dikhen e Devlesoro spasenje.’” **7** Akava o Jovan vaćerđa butendje kola iklide te krstini len: “E sapengere čhavalen! Ko vaćerđa tumendje da šaj te našen tari e Devlesiri holi savi avela? **8** Tumare životeja mothoven da čače pokajinđen tumen! I ma mislinen dai dovoljno te phenen: ‘Amaroi pradad o Avraam.’ Phenava tumendje da o Devel hem akale barendar šaj te vazdel čhaven e Avraame. **9** Ače o tover oto sudo e Devlesoroi već vazdime te čhinel o kašta ano koreno. I đijekh kaš savo na bijani šukar bijandipe ka čhinel pe hem ka frdel pe ani jag.” **10** A o narodo pučlja le: “So valjani te čera?” **11** O Jovan phenđa lendje: “Kas isi duj gada, jekh valjani te del okolese kas nane. A kas isi hajbnase, te čerel isto ađahar.” **12** Nesave carinici da ale te krstini len o Jovan, i pučle le: “Učitelju, so amen te čera?” **13** A ov phenđa lendje: “Ma roden buderi porez okolestar so o zakoni phenela tumendje te roden.” **14** I nesave vojnici da pučle e Jovane: “A so amen te čera?” A ov phenđa lendje: “Nikastar ma len love ki sila ili so ka tužinen len hovavne hem oven zadovoljna tumara plataja.” **15** A o narodo adžičerđa e Mesija hem sare pučle pe nane li o Jovan adava. **16**

Adalese o Jovan phēnđa sarijendē: "Me krstinava tumen panjeja, ali avela o po baro mandar, kase na injum dostojo ni o dorikha oti obuća te phravav. Ov ka krstini tumen e Svetone Duhova hem jagaja. **17** Ano vas lese i lopata te čistini o gumno plo hem te odvojini o điv taro lјuske. O điv ka čhivel pese ki šupa, a o lјuske ka tharel jagaja savi nikad na mudardola." **18** Ađahar, sar hem bute avere lafencar o Jovan vaćerđa lendē o Šukar lafi. **19** A e vladare e Irode o Jovan ukorindā adalese so lelja romnjaće ple phralesere romnja e Irodijada hem zako but avera bišukar buća save čerđa. **20** Tegani o Irod čerđa aver bišukaripe: čhivđa e Jovane ko phandlipe. **21** Kad sa o manuša krstinde pe, krstinda pe hem o Isus. I tegani sar o Isus molini pe ine, phravdilo o nebo, **22** a o Sveto Duhu huljilo upro leste ano oblik e golubesoro. A taro nebo šundilo o glaso e Devlesoro: "Tu injan mlo Čhavo o manglo! Tuja injum bahtalo!" **23** O Isus počinđa pli služba anglo narodo kad inole đi ko trijanda berš. O narodo smatrindā dai o Isus čhavo e Josifesoro. O Josif inele čhavo e Ilijasoro. **24** O Ilija inele čhavo e Matatesoro. O Matat inele čhavo e Levijesoro. O Levije inele čhavo e Melhisoro. O Melhi inele čhavo e Janajesoro. O Janaj inele čhavo e Josifesoro. **25** O Josif inele čhavo e Matatijesoro. O Matatije inele čhavo e Amosesoro. O Amos inele čhavo e Naumesoro. O Naum inele čhavo e Esljasoro. O Eslija inele čhavo e Nangejesoro. **26** O Nangej inele čhavo e Maatesoro. O Maat inele čhavo e Matatijesoro. O Matatije inele čhavo e Semeinesoro. O Semein inele čhavo e Josihesoro. O Josih inele čhavo e Jodasoro. **27** O Joda inele čhavo e Joananesoro. O Joanan inele čhavo e Risasoro. O Risa inele čhavo e Zorovavelesoro. O Zorovavel inele čhavo e Salatiilesoro. O Salatiil inele čhavo e Nirisoro. **28** O Niri inele

čhavo e Melhisoro. O Melhi inele čhavo e Adisoro. O Adi inele
čhavo e Kosamesoro. O Kosam inele čhavo e Elmadamesoro. O
Elmadam inele čhavo e Iresoro. **29** O Ir inele čhavo e Isusesoro.
O Isus inele čhavo e Eliezeresoro. O Eliezer inele čhavo e
Jorimesoro. O Joram inele čhavo e Matatesoro. O Matat inele
čhavo e Levijesoro. **30** O Levije inele čhavo e Simeonesoro. O
Simeon inele čhavo e Judasoro. O Juda inele čhavo e Josifesoro.
O Josif inele čhavo e Jonamesoro. O Jonam inele čhavo e
Eliakimesoro. **31** O Eliakim inele čhavo e Melejasoro. O Meleja
inele čhavo e Menasoro. O Mena inele čhavo e Matatasoro.
O Matata inele čhavo e Natañesoro. O Natan inele čhavo e
Davidesoro. **32** O David inele čhavo e Jesejesoro. O Jesej
inele čhavo e Jovidesoro. O Jovid inele čhavo e Voozesoro.
O Vooz inele čhavo e Salmonesoro. O Salmon inele čhavo e
Naasonesoro. **33** O Naason inele čhavo e Aminadavesoro. O
Aminadav inele čhavo e Adminesoro. O Admin inele čhavo e
Arnisoro. O Arni inele čhavo e Esromesoro. O Esrom inele čhavo
e Faresesoro. O Fares inele čhavo e Judasoro. **34** O Juda inele
čhavo e Jakovesoro. O Jakov inele čhavo i Isaakesoro. O Isaak
inele čhavo e Avraamesoro. O Avraam inele čhavo e Tarasoro.
O Tara inele čhavo e Nahoresoro. **35** O Nahor inele čhavo e
Seruhesoro. O Seruh inele čhavo e Ragavesoro. O Ragav inele
čhavo e Falekesoro. O Falek inele čhavo e Everesoro. O Ever
inele čhavo e Salasoro. **36** O Sala inele čhavo e Kainamesoro.
O Kainam inele čhavo e Arfaksadesoro. O Arfaksad inele čhavo
e Simesoro. O Sim inele čhavo e Nojesoro. O Noje inele čhavo
e Lamehesoro. **37** O Lameh inele čhavo e Matusalasoro. O
Matusala inele čhavo e Enohesoro. O Enoch inele čhavo e
Jaretesoro. O Jaret inele čhavo e Malaleilesoro. O Malaleil inele

čavo e Kainamesoro. **38** O Kainam inele čavo e Enosesoro. O Enos inele čavo e Sitesoro. O Sit inele čavo e Adamesoro. O Adam inele čavo e Devlesoro.

4 A o Isus, pherdo e Svetone Duhaja, irindja pe tari len Jordan; i oto Duhlo inele legardo ki pustinja, **2** kaj inele saranda dive iskušime e bengestar. I na halja ništa adala dive, a kad nakhle adala dive, tegani bokhalilo. **3** I o beng phendja lese: "Te injan o Čavo e Devlesoro, vaćer akale barese te ovel maro." **4** A o Isus phendja lese: "Pisimei ko Sveto lil: 'O manuš naka živini samo oto maro.'" **5** I o beng legardja le ko učo than hem otojekhvar mothovđa lese sa o carstvija e phuvjakere, **6** i phendja lese: "Tuće ka dav sa akava zoralipe hem i slava olengiri adalese soi maje dindi, i dava la kase me mangava. **7** Adalese, te peljan ko kočija angla mande, sa ka ovel klo." **8** I o Isus phendja lese: "Pisimei ko Sveto lil: 'Per ko kočija samo e Gospodese, te Devlese, hem samo ole kande!'" **9** I o beng anda le ko Jerusalim hem čhivđa le upro najučo than e Hramesoro hem phendja lese: "Te injan o Čavo e Devlesoro, frde tut akatar tele! **10** Adalese soi pisime: 'Ka naredini ple andelenđe te arakhen tut, **11** te akharen tut ko vasta te na khuve tut preja ko bar.'" **12** O Isus phendja lese: "Hem akavai phendo ko Sveto lil: 'Ma kušin e Gospode, te Devle.'" **13** I kad završinda đijekh kušnja, o beng cidinda pe olestar đi nesavi aver prilika. **14** I o Isus irindja pe ki regija Galileja ano zoralipe e Duhosoro, i šundilo o glaso olestar ko sa o krajo. **15** I sikavđa e manušen olenđe ano sinagoge hem inele pohvalime sarijendar. **16** I o Isus alo ki diz Nazaret kote barilo hem, palo plo adeti ko savato, đerdinda ki sinagoga. Uštino te čitini, **17** a ine lese dindo o lil e prorokosoro e Isaijasoro. Ov phravđa o lil hem arakhlija o than kaj inele pisime: **18** "O Duhoi e Gospodesoro

upra mande, adalese so pomazindā man te vačerav o šukar lafi e čororenđe. Bičhalda man te proglasinav e phandlendē da ka oven oslobođime, e kororenđe da ka irini pe lendē o dikhiba, e mučimendē da ka oven slobodna, **19** te proglasinav o adžicerdo berš oti e Gospodesiri milost.” **20** Tegani phandlja o lil, irindā le e slugaste, i beštino te sikaj. I sare ani sinagoga dikhle ano leste. **21** A o Isus lelja te vačeri lendē: “Avdive pherdile akala lafija save šundēn tumare kanencar.” **22** I sare šukar vačerde olestar hem inele zadićime oto šukar lafija save iklike lesere mujestar, i vačerde: “Nane li ov e Josifesoro čhavo?” **23** A ov phendā lendē: “Čače ka vačeren maje akaja poslovica: ‘Doktore, sasljar korkore tut!’ So šundam so ulo ano Kafarnaum, čer hem akate, ano to than kaj bariljan.” **24** I phendā: “Čače, vačerava tumendē, nijekh proroko nane prihvatiće ano plo than kaj barilo. **25** I čače, vačerava tumendē, inele but udovice ano Izrael e Ilijase ano vreme, kad na pelo bršin trin berš hem šov masek i ulo baro bokhalipe ki sa i phuv. **26** I nijekhaće olendar na inele bičhaldo o Ilija sem e udovicaće ki e abandijengiri diz Sarepta uzalo Sidon. **27** I inele but gubavci ano Izrael ano vreme e prorokosoro e Jelisejesoro, i nijekh olendar na inele sasljardo, sem o Neman o Sirijco.” **28** I sare ani sinagoga pherdile holi kad šunde adava. **29** I uštine hem ispudinde le tari diz, i legarde le upre ko brego upro savo lengiri diz inele vazdime te šaj frden le odupral. **30** Ali o Isus nakhino maškar olende hem dželo. **31** I o Isus huljilo ani e galilejakiri diz Kafarnaum, i sikavđa e manušen ko savato. **32** I on inele zadićime lesere sikavibnaja adalese so lesoro vačeriba inele ano autoritet. **33** A adari, ani sinagoga, inele manuš opsednutime e demonesere bišukare duhoja hem oto sa o glaso vičindā: **34** “Oh, so mangeja amendar, Isuse

Nazarećanine? Aljan li te uništine amen? Džanav ko tu injan: o Sveco e Devlesoro.” **35** Tegani o Isus ukorinda le: “Phand to muj hem ikljov olestar!” I o demoni frdinda le ki phuv anglo sarijende, iklilo olestar hem ni hari na dukhavda le. **36** I sare but začudinde pe hem vaćerde jekh avereja ađahar: “Savo li vaćeriba adava da ano autoritet hem ano zoralipe naredini e bišukare duhendje te ikljon i onda ikljona?” **37** I o glaso e Isusestar šundilo ko sa o pašutne thana. **38** O Isus iklilo tari sinagoga hem dželo ko čher e Simonesoro. E Simonesere sasuja inele bari jag. I on zamolinde le te sasljari la. **39** I o Isus terdino uzalo late, naredinda e jagaće hem oj muklja la. I odmah uštini hem lelja te poslužini len. **40** Kad o kham huljilo, sarijen kolen inele namborme manuša oto razna nambormipa, ande len koro Isus. A ov upra đijekheste olendar čhivđa ple vasta hem sasljarda len. **41** A butendar da iklile o demonja vičindoj hem vaćerindo: “Tu injan o Čhavo e Devlesoro!” O Isus pretinđa len hem na muklja lendje te vaćeren adalese so džande dai ov o Hrist. **42** Kad dislilo, o Isus iklilo tari diz hem dželo ko jekh čučo than. I but džene rodinde le. Ale đi leste hem na mukena le ine te džalfse olendar. **43** A ov phendja lendje: “I ko avera dizja valjani te vaćerav o šukar lafi oto carstvo e Devlesoro adalese so zako adava injum bičhaldo.” **44** I o Isus nastavinda te propovedini ano e judejakere sinagoge.

5 A jekhvar but džene gurinde pe uzalo Isus te šunen o lafi e Devlesoro, a ov terdino uzalo e Galilejakoro jezero. **2** I dikhija duj čamcija uzalo jezero savendar iklile o manuša kola dolena mačhen adalese so thovena ine pumare mreže. **3** I đerdinda ano jekh čamco, kova inele e Simonesoro, i zamolinđa le te cidel pe hari e phuvjatar, i bešindoj ano čamco, sikavđa e narodo. **4** A kad završinda o vaćeriba, phendja e Simonese: “Dža e čamcoja

ko hor hem frden tumare mreže te šaj dolen mačhen.” **5** A o Simon phendā: “Gospodarona, sa i rat trudindam amen i ništa na dolindam, te tu pheneja, ka frdav o mreže.” **6** I kad čerde adava, dolinde sa edobor mačhen i lengere mreže lelje te pharavđon. **7** I vastencar mothovde pumare amalendē, kola inele ko aver čamco, te aven te pomožinen lendē. I on ale hem pherde soduj čamcija edobor da lelje te pherđon pani. **8** A kad dikhļja adava o Simon o Petar, pelo ko kočija anglo Isus vaćerindoj: “Dža mandar, Gospode, me injum grešno manuš!” **9** Adalese so i dar prelelja ole hem sarijen kola inele oleja zbog o baro doliba e mačhengoro. **10** Ađahar da i dar dolinda e Jakove hem e Jovane, e Zevedejesere čhaven, kola inele e Simonesere amala. I o Isus phendā e Simonese: “Ma dara! Od akana manušen ka dole.” **11** I kad ikalde o čamcija upri phuv, ačhavde sa hem džele palo leste. **12** I jekhvar o Isus inele ki nesavi diz, i nekotar anglo leste iklilo manuš pherdo gubaja. So dikhļja e Isuse, pelo anglo leste mujeja đi phuv hem molinda le vaćerindoj: “Gospode, te mangeja, šaj te sasljare man!” **13** I o Isus pružindā plo vas, dolinda le hem phendā: “Mangava, ov sasljardol!” I otojekhvar i guba cidinda pe olestar. **14** Tegani naredinda lese: “Ma vaćer nikase akalestar, nego dža mothov tut e sveštenikose hem de žrtva zako to očistiba, sar so naredinda o Mojsije, zako svedočanstvo olendē.” **15** A o glaso e Isusestar šundjola ine sa po dur, i but džene čedena pe ine te šunen le hem te oven sasljarde oto pumare nambormipa. **16** A ov cidela pe ine ko čuče thana hem molini pe. **17** I jekh dive o Isus sikavđa ano jekh čher, a o fariseja hem o učitelja e Zakonestar, kola ale oto sa e galilejakere hem judejakere gava hem oto Jerusalim, beštine adathe. A o zoralipe e Gospodesoro inele upro Isus te sasljari.

18 I nesave manuša ande upri nosiljka jekhe manuše kova našti
ine te phirel ni te mrdini. Mangle te anen le andre hem te čhiven
le anglo Isus. **19** I adalese so taro narodo našti ine te arakhen
kotar te anen le andre, uklinde upro čher, čerde rupa ko tavani
hem adathar mukle le sa e nosiljka ko maškar anglo Isus. **20** I
kad o Isus dikhija lengiri vera, phendā: "Manušeja, oprostimei če
te grehija!" **21** I o fariseja hem o učitelja e Zakonestar pučle
pe ana pumende: "Kovai akava so hulini? Ko šaj te oprostini
o grehija sem o jekh Devel?" **22** A o Isus džandža lengere
mislijia, i phendā lende: "Sose adahar mislinena? **23** Soi po
lokhe te phenel pe: 'Oprostimei če te grehija' ili te phenel pe:
'Ušti hem phir?' **24** Ka dokažinav tumenđe da man, e Čhave e
manušesere, isi pravo ki phuv te oprostinav o grehija." Tegani
phendā e manuše kova našti ine te phirel: "Tuće vaćerava!
Ušti, le ti nosiljka hem dža čhere!" **25** I o manuš odmah uštino
anglo lende, lelja i nosiljka hem dželo čhere slavindoj e Devle.
26 I sare začudinde pe, hvalinde e Devle, pherdile dar hem
vaćerde: "Avdive dikhlijam bare čudesija!" **27** I palo adava, o
Isus iklilo adathar hem dikhija e cariniko palo anav Levije sar
bešela ko than kotar čedela pe o porez, i phendā lese: "Phir pala
mandel!" **28** I ov uštino, ačhavđa sa hem dželo palo leste. **29** I o
Levije spremindā lese baro hajba pese ano čher, hem adari
inele but carinici hem avera kola beštine olencar uzalo astali.
30 Tegani o fariseja hem lengere učitelja e Zakonestar lelje te
buninen pe vaćerindoj e Isusesere učenikonendje: "Sose tumen
hana hem pijena e carinikonencar hem avere grešnikonencar?"
31 I o Isus phendā lende: "E sastendje na valjani doktori, nego
e nambormendje. **32** Me na aljum te vičinav ko pokajiba e
pravednikonen, nego e grešnikonen." **33** A on phende lese:

"E Jovanesere e Krstiteljesere učenici but postinena hem molinena, ađahar hem e farisejengere učenici, a te učenici hana hem pijena." **34** A o Isus phendā lendē: "Sar šaj te terinen e mladoženjasere amalen te postinen kadi olencar o mladoženja? **35** Ali ka aven o dive kad o manuša ka len lendar e mladoženja. Tegani, ko adala dive, ka postinen." **36** I vaćerđa lendē akaja uporedba: "Niko na sivela o kotor e neve fostenestar ko purano fostani sar te pherel i rupa; adalese so hem o nevo ka pharavđol, a ko purano naka avel o kotor e nevestar. **37** I niko na čhorela i nevi mol ano purane morčha. Te čerđa pe ađahar, kad i nevi mol ka zreloni, ka pharaj o morčha hem ka čhordđol, a o morčha ka oven uništimo. **38** Nego, i nevi mol valjani te čhorel pe ano neve morčha. **39** I nijekh, kova pilja i purani, na mangela i nevi, adalese so vaćeri: 'dovoljnoi i purani'."

6 Ko jekh savato o Isus nakhino maškarō njive. A lesere učenici čedinde e đivesoro klaso, morde le vastencar hem hale. **2** Tegani nesave fariseja phende: "Sose čerena adava so palo Zakoni na tromal pe ko savato?" **3** O Isus phendā lendē: "Na čitindēn li ano Svetu līl adava so čerđa o David kad bokhalile ov hem okola so inele oleja? **4** Đerdinđa ano čher e Devlesoro, lelja hem halja o posvetime maro, savo nikase na inele muklo te han sem e sveštenikonendē, hem čak dindā le okolendē so inele oleja te han." **5** I phendā lendē: "Me, o Čhavo e manušesoro, injum gospodari e savatesoro." **6** Ko aver savato, o Isus đerdinđa ki sinagoga hem sikavđa. I adari inele jekh manuš kasoro desno vas inele šuko. **7** Tegani o učitelja e Zakonestar hem o fariseja posmatrinena le ine te dikhen na li ko savato ka sasljari, sar te šaj tužinen le. **8** A ov džandža lengere mislijia hem phendā e manušese kas inele šuko vas: "Ušti hem terđov ko maškar!" I ov

učino hem terdino. **9** A o Isus phenda lende: "Te pučav tumen: so tromal pe te čerel pe ko savato: šukaripe ili bišukaripe? Te spasini pe o dživdipe ili te uništini pe?" **10** I dikhindoj ano sarijende, phenda lese: "Pružin to vas!" I ov čerđa ađahar hem lesoro vas ulo sasto. **11** A o fariseja hem o učitelja e Zakonestar pherdile bari holi hem vaćerde maškara pumende so šaj te čeren e Isusese. **12** Adala dive, o Isus dželo ki gora te molini pe. I nakhavđa sa i rat ani molitva e Devlese. **13** Kad dislilo, vičindā kora peste ple učenikonen hem birindā olendar dešudujen, kolen vičindā apostolja: **14** e Simone kole vičindā Petar, hem lesere phrale e Andreja, e Jakove hem e Jovane, e Filipe hem e Vartolomeje, **15** e Mateje hem e Toma, e Jakove e Alfejesere čhave hem e Simone kovai vičime Zilot, **16** e Juda e Jakovesere čhave, hem e Juda e Iskariote, kova ulo izdajniko. **17** I o Isus huljindoj olencar, terdino ko ravno than. A adari inele sa edobor lesere učenici hem but narodo taro but thana e judejakere, đi hem tari diz Jerusalim, hem taro e tiresere hem e sidonesere pašutne thana savei uzalo more. **18** Ale te šunen le hem te oven sasljarde oto pumare nambormipa. A saslide hem okola kolen mučinde o bišukar duhija. **19** I sa o manuša rodinde te pipinen le adalese so baro zoralipe ikljola ine olestar hem sasljari sarijen. **20** I o Isus dikhija ano ple učenici, i lelja te vaćeri: "Bahtale injen tumen o čorore, adalese soi o carstvo e Devlesoro tumaro! **21** Bahtalei okola kolai akana bokhale, adalese so o Devel ka čaljari tumen! Bahtalei okola kola akana rovena, adalese so ka asan! **22** Bahtale injen kad o manuša mrzinena tumen, kad odbacinena tumen, uvredinena tumen hem lađarena tumen da injen bišukar adalese so verujinena ana mande, ano Čhavo e manušesoro! **23** Tegani radujinen tumen hem

ripinen oto bahtalipe, adalese so adžičeri tumen bari nagrada ko nebo! Adalese so, aðahar čerena ine hem lengere pradada e prorokonencar. **24** Ali jao tumendē e barvalendē, adalese so već leljen tumari uteha! **25** Jao tumendē kola akana injen čaljarde, adalese so ka oven bokhale! Jao tumendē kola akana asana, adalese so ka tugujinen hem ka roven! **26** Jao tumendē kad sa o manuša vačerena šukar tumendar, adalese so aðahar vačerena ine hem lengere pradada e hovavne prorokonendar.” **27** “A vačerava tumendē so šunena: Mangen tumare neprijateljen! Čeren šukaripe okolendē so mrzinena tumen! **28** Blagoslovinen okolen so dena tumen armanja! Molinen tumen okolendē so čerena tumendē bišukaripe! **29** Okolese kova khuvela tut ki čham, irin hem aver čham. Okolese kova lela to ogrtači, ma zabranin te lel tutar hem o gad. **30** De đijekhese kova rodel a tutar nešto, hem te neko lela okova soi klo, ma rode adava palal. **31** I sar so mangena avera te čeren tumendē, aðahar čeren tumen olendē. **32** Te mangena samo okolen kola tumen mangena, savi pohvala šaj te dobinen? Adalese so hem o grešnici mangena okolen kola olen mangena. **33** Aðahar da, te čerđen šukaripe okolendē kola tumendē čerena šukaripe, savi pohvala šaj te dobinen? Hem o grešnici čerena aðahar. **34** Te dinđen ko zajam love okolendē kastar adžičerena te irinen tumendē, savi pohvala šaj te dobinen? Hem o grešnici dena ko zajam jekh averese te šaj irini pe lendē edobor. **35** Nego, mangen tumare neprijateljen, čeren lendē šukaripe hem den len ko zajam bizo nisavo adžičeriba te irini pe tumendē adava! I o Devel ka del tumen bari nagrada. I ka oven čhave e Najbaresere, adalese soi ov šukar hem premalo nezahvalna hem premalo bišukar. **36** Oven milosrdna sar soi milosrdno tumaro Dad kovai

ano nebo!" **37** "Ma sudinen hem čače naka sudini pe tumenđe! I ma osudinen hem čače naka oven osudime! Oprostinen hem ka oprostini pe tumenđe! **38** Den hem ka del pe tumenđe: mera šukar, pritiskime, tresime hem prepherdi ka čhivel pe tumenđe ki angali. Adalese so, sava meraja merinena, esavkaja ka merini pe tumenđe." **39** I vaćerđa lendje akaja uporedba: "Šaj li o kororo te legari e korore? Na li soduj ka peren ki rupa? **40** Nane o učeniko upreder o učitelj. I đijekh kovai sikavdo sa, ka ovel samo sar plo učitelj. **41** A sose dikheja i trunka anि jakh te phralesiri, a i greda anि ti jakh na primetineja? **42** Sar šaj te phene te phralese: 'Phrala, aš te ikalavtar i trunka oti jakh', a korkoro na dikheja i greda anि ti jakh? Dujemujengereja, najangle ikal i greda te jakhatar, i tegani šukar ka dikhe te ikale i trunka te phralesere jakhatar." **43** "Nijekh šukar kaš na dela bišukar plod, sar so nijekh bišukar kaš na dela šukar plod. **44** Adalese so đijekh kaš pendžari pe palo lesoro plod. Sar so džanen, o smokve na čedena pe oto kare ni o drakha na čedena pe oti kupina. **45** E šukare manuše isi šukaripe ano vilo, i ađahar, ple vilestar ikali šukaripe, a o bišukar manuš ple vilestar ikali bišukaripe. Adalese so e manušesoro muj vaćeri adava sojai lesoro vilo pherdo." **46** "Sose vičinena man: 'Gospode, Gospode!', a na čerena okova so vaćerava? **47** Đijekh kova avela mande hem šunela mle lafija hem čerela len, ka mothovav tumenđe upra kastei: **48** Ovi upro manuš kova čerindoj plo čher handlja hem čerđa hor, čerđa o temelji upro bar hem vazdinda o čher. I kad ale o panja, i len khuvđa ko adava čher, ali našti ine te potresini le adalese soi čerđo šukar. **49** A okova kova šunda mle lafija, a na čerđa len, ovi upro manuš kova čerđa plo čher ki phuv bizo temelji, ko

savo khuvđa i len hem otojekhvar peravđa le, i oto čher uli bari ruševina."

7 A kad o Isus završindā plo vaćeriba anglo narodo, đerdindā ki diz Kafarnaum. **2** A jekhe rimljanengere kapetane, kova inele upreder šel vojnici, ine sluga kova inele namborme, anglo meriba, a cenindā le. **3** I kad o kapetani šundā e Isusesē, bičhalđa koro leste nesave jevrekengere starešinen te pučen le te šaj avel te sasljari lesere sluga. **4** A kad ale koro Isus, šukar zamolinde le vaćerindo: "Ov zasluzini te čere lese adava, **5** adalese so mangela amare narodo, a čerđa amendje hem sinagoga." **6** I o Isus dželo olencar. A kad inele paše uzalo čher, o kapetani bičhalđa lese ple amalen vaćerindo: "Gospode, ma mučin tut, adalese so na injum dostoјno te đerdine maje ko čher. **7** Adalese na dikhlijum man dostoјno te avav đi tute. Nego samo naredin hem mlo sluga ka ovel sasto. **8** Adalese so hem me injum manuš talo autoritet, hem isi man vojnici teleder mande. I jekhese vaćerava: 'Džal!', i ov džala. A averese vaćerava: 'Ava!', i ov avela. A mle slugase vaćerava: 'Čer adava!', i ov čerela." **9** A kad o Isus šundā adava olestar, iznenadindā pe, irindā pe nakoro narodo kova džala ine palo leste hem phendā: "Vaćerava tumendje, na arakhljum nijekhe ano Izrael te ovel le esavki vera." **10** I kad okola kola inele bičhalde irinde pe čhere, arakhle e sluga saste. **11** Na but palo adava, o Isus dželo ki diz savi vičime Nain. Oleja džele lesere učenici hem but narodo. **12** A kad alo paše uzalo udar e dizjakoro, reslja e dizutnen sar legarena e mule čhave, kova inele jekhoro pe dajaće koja inele udovica. But dizutne džana ine e dajaja te parunen e čhave. **13** I kad dikhlija la o Gospod, pelo lese žal olaće hem phendā lače: "Ma rov!" **14** I alo paše hem dolindā pe upro nosilja, i tegani okola

so akharde terdine. A o Isus phendā: "Terneja, tuće vaćerava, ušti!" **15** I o mulo beštino hem lelja te vaćeri, i o Isus dindā le lesere dajaće. **16** Tegani sare darandile hem slavinde e Devle vaćerindoj: "Baro proroko iklilo maškar amende!" hem: "O Devel alo te pomožini ple narodose!" **17** I adava šundilo ki sa i phuv e jevrekengiri hem ko sa o pašutne thana. **18** I sa adava e Jovanese e Krstiteljese vaćerde lesere učenici. Tegani o Jovan vičindā kora peste nesave dujen ple učenikonendar **19** hem bičhalđa len koro Gospod o Isus vaćerindoj: "Tu li injan adava kova valjani te avel ili te adžićera avere?" **20** I adala manuša ale koro Isus hem phende: "O Jovan o Krstitelj bičhalđa amen kora tute vaćerindoj: 'Tu li injan adava kova valjani te avel ili te adžićera avere?'" **21** Baš tegani o Isus sasljardā buten oto nambormipa, oto pharipa hem oto bišukar duhija, hem bute kororenđe dindā dikhiba. **22** Tegani o Isus phendā e Jovanese učenikonendje: "Džan hem vaćeren e Jovanese so dikhlijen hem so šundēn: o korore dikhena, o bange phirena, o gubavci čistinena pe, o kašuke šunena, o mule uštena, e čororenđe vaćeri pe o Šukar lafi. **23** I bahtaloi okova kova na našali pli vera ana mande." **24** Kad e Jovanese manuša dželete, o Isus lelja te vaćeri e narodose e Jovanestar: "So ikliljen ki pustinja te dikhen? I trska sava phudela i barval? **25** Ili so ikliljen te dikhen? E manuše ano barvale šeja urjavde? Na! Okola ano skupa šeja hem so živinena ano luksuz, eče tane ano palate. **26** Ili so ikliljen te dikhen? E proroko? Oja, vaćerava tumenđe, ovi po više oto proroko! **27** Ovi okova kolestar pisime ano Svetu lili: 'Ače, bičhalava mle glasniko angla tute, kova ka pripremini će o drom.' **28** Vaćerava tumenđe: maškar okolende kolai bijande e đuvljendar njekh nane po baro e Jovanestar, a o najtikoro e

Devlese ano carstvo po baroi olestar.” **29** I sa o manuša hem o carinici kola šunde adava, pendžarde dai e Devlesoro sikaviba čačikano, adaleja so krstinde pe e Jovanesere krstibnaja. **30** A o fariseja hem o učitelja e Zakonestar odbacinde o plan e Devlesoro pumendē. Oni adala so na mangle o Jovan te krstini len. **31** O Isus phenda: “Kasar akana te uporedinav e manušen oti akaja generacija? Kasei slična? **32** Sličnai e čhavorenđe kola bešena ko trg hem vaćerena jekh averese: ‘Bašalđam tumendē veselo, a na čhelden! Đilabđam tužno, a na runden!’ **33** Ađahar, kad alo o Jovan o Krstitelj, ni halja maro ni pilja mol, a phenena: ‘O demoni ano leste!’ **34** A kad aljum me, o Čhavo e manušesoro, hava hem pijava, a phenena: ‘Eče manuš halano hem mato, amal e carinikonengoro hem e avere grešnikonegoro!’ **35** Ali i mudrost e Devlesiri dokažini pe sa lakere čhavendar.” **36** Nesavo fariseji palo anav Simon vičindā e Isuse te avel te hal koro leste. Ov đerdindā e farisejese ko čher hem čhivđa pe uzalo astali. **37** I eče, adari ali i đuvli kolaće džandā pe dai grešnica ani diz, adalese so šunda da o Isus inele uzalo astali e farisejese ko čher, i anda miris ko čaro savo inele čerdo oto šužo bar. **38** I terdindoj palo lesere pre, rundā hem lelja te sampačeri lesere pre ple asvencar hem koslja len ple balencar. I tegani čumudindā lesere pre hem makhlja len miriseja. **39** Kad adava dikhlja o fariseji kova vičindā le, phenda ana peste: “Tei akava manuš proroko, ka džanel ine koi hem savi akaja đuvli koja pipini le – dai grešnica.” **40** A o Isus phenda lese: “Simone, isi man nešto te vaćerav će.” A ov phenda: “Učitelju, vaćer!” **41** I o Isus phenda: “Duj džene inele dužnici nesave manuše se kova dela love ko zajam. Jekh dugujini lese panšel e rimljanengere denarija, a o dujto pinda. **42** Adalese so na ine len te irinen,

ov oprostindja o dugo sodujenđe. Kova, onda, olendar više ka mangel le?" **43** O Simon phendā: "Misinava da okova kase oprostindja više." Tegani ov phendā lese: "Oja, šukar phendan." **44** Irindja pe nakori đuvli, i phendā e Simonese: "Dikheja li akala đuvlja? Đerdindum tuće ko čher, pani mle prenđe na andan, a oj sampaćerđa mle pre ple asvencar hem koslja len ple balencar. **45** Na pozdravindan man čumudipnaja, a oj, sar đerdindum na ačhavđa te čumudini mle pre. **46** Na makhljan mlo šero uljeja, a oj makhlja mle pre miriseja. **47** Adalese phenava će: But mangipe mothovđa, adalese soi laće oprostime but grehija. A hari mangipe mothoj okova kolesei oprostime hari grehija." **48** A olaće phendā: "Oprostimei će te grehija." **49** A o manuša kola inele uzalo astali lelje ana peste te vaćeren: "Kovai akava so šaj hem o grehija te oprostini?" **50** Tegani o Isus phendā e đuvljače: "Ti vera spasindja tut! Dža ano mir!"

8 Palo adava, o Isus lelja te džal ko dizja hem ko gava vaćerindoj o Šukar lafi oto carstvo e Devlesoro. Oleja džeze hem o dešuduj apostolja **2** hem nesave đuvlja kola inele saslijarde oto bišukar duhija hem oto nambormipa: i Marija vičimi Magdalena, kolatar ikalđa efta demonen, **3** i Jovana, i romni e Irodesere upravnikosiri e Huzesiri, i Suzana hem but avera. Adala đuvlja pumare lovencar kandle e Isuse hem lesere učenikonen. **4** Kad čedindja pe uzalo Isus baro narodo taro but dizja, ov vaćerđa lendje jekh priča: **5** "Iklilo o sejači te sejini. I sar frdela ine o seme, nesave zrnja pele ko drom, inele gazime hem o čiriklia sa halje len. **6** Nesave pele ko than kote inele hari phuv upro bara, i kad barile, šućile adalese so na ine len pani. **7** I nesave pele maškaro kare, o kare barile olencar hem tasavde len. **8** I nesave pele ki šukar phuv, barile hem ande bijandipe šel puti više." Kad vaćerđa

adava, vičinđa: "Kas isi kana, nek šunel!" **9** Tegani lesere učenici pučle le so manglja te vaćeri adala pričaja. **10** A ov phendā: "Tumenđei dindo te džanen o garavdipa oto carstvo e Devlesoro, a averendē vaćerava ano priče, sar te šaj: 'anglo jačha te na dikhen hem anglo kana te na haljoven.' **11** A akava i priča vaćeri: O semei o lafi e Devlesoro. **12** Nesavei manuša sar o drom ko savo pele o zrnja. Kad šunena o Lafi, avela o beng hem lela le lengere vilendar, sar te na poverujinen hem te na oven spasime. **13** A nesavei sar o than e barencar ko savo pele o zrnja. Kad šunena o Lafi, odmah lena le radosno, ali nane len koreno. On nesavo vreme verujinena, ali kad avela o iskušenje otpereva. **14** A nesavei sar o than maškarō kare ko savo pele o zrnja. Adalai okola kola šunena o Lafi, ali živinena ano brige, ano barvalipe hem ano zadovoljstvija e dživdipnasere, i ovena tasavde hem na anena šukar plod. **15** A nesavei sar i šukar phuv ki savi sejime o zrnja. Adalai okola kola e šukare hem e bimelale vileja šunena o Lafi hem ićerena le sa đikote na anena šukar plod." **16** "Niko na tharela i svetiljka te učhari la čareja ili te čhivel la talo than e pašljojbnsoro, nego čhivela la ko than zaki svetiljka te šaj dikhen o svetlost okola kola đerdinena. **17** Sa soi garavdo ka dičhol; sa soi čorale ka šundol. **18** Adalese pazinen sar šunena. Adalese so, kas isi, ka del pe lese pana, a kas nane, ka lel pe lestar hem adava so mislini da isi le." **19** A e Isusesiri daj hem lesere phralja avena ine nakoro leste, ali oto but narodo našti ine te aven đi oleste. **20** A neko phendā lese: "Ti daj hem te phralja terđona avri hem mangena te dikhen tut." **21** A o Isus phendā: "Akalai mli daj hem mle phralja – kola šunena hem čerena o lafi e Devlesoro." **22** I jekh dive o Isus phendā ple učenikonendē: "Te nakha ki aver strana oto jezero!" I đerdinde ano čamco hem

podinde. **23** A sar plovinena ine, o Isus zasuća. I muklja pe jekh zorali barval upro jezero. O čamco lelja te pherđol pani i arakhle pe ani opasnost. **24** I o učenici ale uzalo Isus hem džangavde le vaćerindoj: "Gospodarona, Gospodarona, meraja!" I o Isus uštino, naredindā e barvaljaće hem e talasendē te ačhon, i ačhile hem ulo mir. **25** Tegani pučlja e učenikonen: "Kaj tumari vera?" A on darandile hem začudime pučle jekh avere: "Kova šaj te ovel akava so naredini e barvaljenđe hem e panjese, a on šunena le?" **26** I resle ko krajo e gerasakoro savoi prekalo e Galilejakoro jezero. **27** A kad o Isus iklilo ki phuv, reslja le nesavo manuš tari diz kova inele opsednutime demonencar. Sa edobor vreme inele nango hem na beštino ano čher, nego maškaro grobija. **28** I kad dikhla e Isuse, vrištindā, pelo anglo leste hem vičindā oto sa o glaso: "So mangeja mandar, Isuse, Čhaveja e Najbare Devlesereja? Molinava tut, ma mučin man!" **29** (Adalese so o Isus već naredindā e melale duhose te ikljol adale manušestar. Angleder, di hem kad o stražarja pazinena le ine hem phandena le ko lancija hem ko okovija, o manuš phagela len ine hem o demoni legari le ine ko čuče thana.) **30** A o Isus pučlja le: "Sar to anav?" I ov phenda: "Legija", adalese so but demonja đerdinde ano leste. **31** I zorale molinde le te na naredini lendē te džan ki Beskraino rupa. (*Abyssos g12*) **32** A adari ko brego inele krdo oto bale save hana ine, i o demonja molinde e Isuse te mukel lendē te đerdinenano bale. I ov muklja lendē. **33** Tegani o demonja iklindoje manušestar, đerdinde ano bale. I o bale prastandile taro brego ano jezero hem taslide. **34** I kad okola so arakhena ine e balen dikhle so ulo, našle hem vaćerde adalestar e manušendē ani diz hem ano gava. **35** Tegani o manuša ale te dikhen so ulo. Ale koro Isus hem arakhle e manuše, kolestar

iklile o demonja, sar urjavdo hem saste gođaja bešela uzalo e Isusesere pre, i darandile. **36** A okola so dikhle adava so ulo, vaćerde averenđe sar o Isus sasljarda e opsednutime manuše. **37** I sa o narodo oto krajo e gerasakoro zamolinde e Isuse te džal olendar adalese so uklinđa len bari dar. Tegani o Isus đerdinđa ano čamco te irini pe palal. **38** A o manuš, kolestar o Isus ikalđa e demonen, molinđa e Isuse te džal oleja, ali o Isus bičhalđa le vaćerindoj: **39** "Irin tut te čhereste hem vaćer sa so čerđa će o Devel." I o manuš dželo maškari sa i diz hem vaćerđa so čerđa lese o Isus. **40** A kad o Isus irinđa pe ki aver strana oto jezero, but manuša inele radosna so dikhe le so avela, adalese so sare adžićerena le ine. **41** I dikh, alo o manuš palo anav Jair, kova inele vođa ani sinagoga. I perindoj anglo pre e Isusesere, phendā: "Molinava tut, ava maje ano čher." **42** Adalese so e Jairesiri jekhori čhaj, kola ine dešuduj berš, inele anglo meriba. I sar o Isus džala ine palo Jair, o narodo gurini pe ano leste. **43** A maškaro narodo inele jekh đuvli kolatar dešuduj berš thavdinđa rat. Oj sa plo barvalipe dindā e doktorenđe, ali nijekh našti ine te sasljari la. **44** Nakhini oto palal e Isusesere hem dolinđa pe uprilesere fostanesoro krajo hem otojekhvar ačhilo te thavdel latar o rat. **45** I o Isus pučlja: "Ko dolinđa pe upra mande?" A kad đijekh olendar phende: "Na injum me", o Petar phendā: "Gospodarona, sar te džana kad but džene čedinde pe hem gurinena pe uzala tute." **46** A o Isus phendā: "Neko namerno dolinđa pe upra mande. Osetinđum sar ikljola mandar o zoralipe." **47** A i đuvli dikhla so našti te garaj pe, tresindoj oti dar ali hem peli mujeja đi phuv anglo leste hem vaćerđa anglo sa o manuša sose dolinđa pe uprilesere hem sar otojekhvar inele sasljardi. **48** A o Isus phendā laće: "Mli čhaj, ti vera sasljarda tut. Dža ano mir!" **49**

Sar o Isus pana vaćeri ine adava, nesavo manuš taro čher e Jairesoro, e sinagogakere vođasoro, alo hem phendā: "Jaire, ti čhaj muli. Ma više mučin e učitelje." **50** A o Isus šundā adava hem phendā e Jairese: "Ma dara! Samo verujin hem oj ka ovel sasljardil!" **51** I kad reslo ko čher, o Isus na muklja nikase te đerdini oleja, sem e Petrese, e Jovanese, e Jakovese hem e čhajorjakere dадесе hem e dajaće. **52** A sare, kola već inele ano čher, runde hem tugujinde palo late. A o Isus phendā: "Ma roven! Adalese so oj na muli, nego sovela." **53** I on asandile lese adalese so džande so muli. **54** A o Isus dželo hem dolindā la taro vas hem vičindā: "Čhajorje, uštil!" **55** I lakoro duho irindā pe ano late, i otojekhvar uštini, a o Isus naredindā te den la nešto te hal. **56** I lakoro dad hem lakiri daj inele but začudime, a o Isus naredindā lendje te na vaćeren nikase so ulo.

9 A o Isus vičindā e dešuduje apostolen hem dindā len zoralipe hem autoritet upro sa o demonja hem te sasljaren o nambormipa. **2** I bičhalda len te propovedinen oto carstvo e Devlesoro hem te sasljaren e nambormen. **3** Angleder so te džan, phendā lendje: "Ma legaren tumencar ništa ko drom: ni štapi, ni torba dromese, ni maro, ni love, hem te na ovel tumen aver gad. **4** Sa đikote ačhovena ki nesavi diz, i đikote na džana adathar, bešen ano jekh čher. **5** Te na priminde tumen nesave dizutne, ikljoven tari adaja diz hem tresinen i prašina tumare prendar sar znako zako zoralo odbiba." **6** I on džeze taro than ko than, vaćeridoj o Šukar lafi hem sasljaridoj e nambormen ko sa o thana. **7** A o Irod, o vladari e Galilejakoro, šundā sa so ulo i inele zbumime adalese so nesave vaćerde da o Jovan o Krstitelj uštino taro mule. **8** A avera vaćerde da o proroko o Ilija mothovđa pe ki phuv, a nesave avera vaćerde da taro mule uštino nesavo proroko taro purano

vreme. **9** A o Irod phēđa: "Me čhindum e Jovanesoro šero. A kovai onda akava kastar sa adava šunava?" I manglja te dikhel e Isuse. **10** I kad o apostolja irinde pe koro Isus, vaćerde lese sa so ćeđe. I o Isus legardā len peja hem cidinđa pe olencar nakori diz vičime Vitsaida te šaj oven korkore. **11** Ali o narodo šunđa adava i dželo palo lende. A o Isus dodžaćeđa len šukar, vaćerde lende oto carstvo e Devlesoro hem sasljardā okolen kase adava valjanđa. **12** A kad lelja te perel i rat, o dešuduj apostolja nakhle đi o Isus hem phende lese: "Te muke ine e manušen te šaj džan ko pašutne gava hem thana kote šaj te arakhen nešto hajbnase hem than sojbnase. Adalese so injam akate ko čučo than kaj nane ništa." **13** A o Isus phēđa lende: "Den len tumen nešto hajbnase!" A on phende: "Ali isi amen samo pandž mare hem duj maćhe. Mangeja amendar te dža te čina hajbnase zako sa akava narodo?" **14** Adari inele đi ko pandž hiljade murša. Tegani o Isus phēđa ple učenikonendje: "Čiven len te bešen ko kupe po pinda." **15** I on ćeđe ađahar, hem čhivde sarijen te bešen. **16** O Isus lelja o pandž mare hem e duje maćhen, dikhija nakoro nebo, zahvalinđa e Devlese zako hajba. Tegani phaglja o maro hem e maćhen hem dindja ko učenici te podelinen len e manušendje. **17** I sare hale đikote na čalile. A palo adava, dešuduj korpe čedinde pe okolestar so ačhilo oto hajba. **18** Jekhvar kad o Isus korkoro molinđa pe, oleja inele lesere učenici. Ov pučlja len: "So phenena o manuša, ko injum me?" **19** A on phende: "Nesave manuša phenena da tu injan o Jovan o Krstitelj, a avera phenena da tu injan o proroko o Ilija, a nesave avera phenena da tu injan jekh oto avera proroci taro purano vreme kova uštino taro mule." **20** Tegani o Isus pučlja len: "A so tumen phenena, ko injum me?" O Petar phēđa:

“Tu injan o Hrist, kole o Devel bičhalđa!” **21** A o Isus zorale naredinda e učenikonende te na vaćeren nikase dai ov o Hrist. **22** I phendā: “Me, o Čhavo e manušesoro, valjani but te patinav. O starešine, o šerutne sveštenici hem o učitelja e Zakonestar naka prihvatinen man. Ka ovav mudardo, ali o trito dive ka uštav taro mule.” **23** I o Isus phendā sarijendē: “Ko mangela te džal pala mande, mora te ačhaj pe ple dživdipnastar hem te lel plo krsto taro dive ko dive hem te phirel pala mande. **24** Adalese so, ko mangela te spasini plo dživdipe, ka našali le, a ko našali plo dživdipe zbog mande, ka spasini le. **25** So vredini e manuše hem sa i phuv te ovel olesiri, a našali ili upropastini korkoro pes? **26** Adalese ko lađala mandar hem mle lafendar, hem me, o Čhavo e manušesoro, ka lađav olestar kad ka avav ani mli slava hem ani slava e Dadesiri hem e svetone anđelengiri. **27** A čače vaćerava tumendē, isi nesave akate maškara tumende kola naka meren đikote na dikhena o carstvo e Devlesoro.” **28** Đi sar ofto dive palo adava so phendā lendē, o Isus lelja peja e Petre, e Jovane hem e Jakove i dželo ki gora te molini pe. **29** I sar molini pe ine, lesoro muj ulo averčhane hem lesere šeja ule but parne hem sjajna. **30** I dikh, nekotar iklile duj manuša hem lelje te vaćeren oleja. Adala inele o Mojsije hem o Iliju. **31** On mothovde pe ano baro sjaj hem vaćerde oleja e meribnastar savo adžićeri le ano Jerusalim. **32** A o Petar hem okola so inele oleja, zasuće. Kad uštine, dikhle e Isuse ano baro sjaj hem e duje manušen sar terđona oleja. **33** I kad lelje o Mojsije hem o Iliju te ciden pe e Isusestar, o Petar phendā e Isusese: “Gospodarona, šukari amendē so injam akate. Te čera trin šatorja: jekh tuće, jekh e Mojsijase hem jekh e Ilijase.” Na džandā so vaćeri. **34** Sar vaćeri ine adava, iklilo jekh oblako savo učharda len. A on, kad

učharda len o oblako, darandile. **35** I šundilo glaso taro oblako
savvačerda: "Akavai mlo Čhavo, kole birindum! Ole Šunen!"
36 I palo adava so šundilo o glaso, o učenici dikhle samo e
Isuse korkore. I trainde, hem tegani pana nikase na vačerde
adalestar so dikhle. **37** Tejsato dive, kad o Isus hem o trin učenici
huljile tari gora, baro narodo alo te dikhel e Isuse. **38** I dikh,
nesavo manuš taro narodo lelja te vičini: "Učitelju, molinava
tut te pomožine mle čhavese, adalese soi maje jekhoro! **39** O
bišukar duho but puti prelela le hem otojekhvar vrištini; frdela le
ano grčevija hem ikljola lestar pena taro muj; uništini le hem
jedva ačhaj le. **40** I molindum te učenikonen te ispudinen e
bišukare duho mle čhavestar, ali on našti ine te čeren adava." **41**
A o Isus phendā: "O, biverakiri hem rumimi generacijo! Pana
kobor valjani te ovav tumencar hem te trpinav tumen? Ana te
čhave akari!" **42** I sar o čhavoro avela ine đi o Isus, o demoni
frdindā le ki phuv ano grčevija. A o Isus naredindā e bišukare
duhose te cidel pe e čhavorestar, sasljardā e čhavore hem dindā
le palal ko dad. **43** Tegani sare inele začudime so dikhle e
Devlesoro baro zoralipe. Sar sare čudinena pe ine zako adava
so čerda o Isus, ov phendā ple učenikonenđe: **44** "Šunen šukar
akala lafija: Me, o Čhavo e manušesoro, valjani te ovav predime
ano vasta e manušengere." **45** Ali o učenici na halile so o Isus
manglia te vačeri adaleja. Adava inele olendar garavdo sar te na
haljoven le, a darandile te pučen le so adaleja manglia te vačeri
lendje. **46** A o učenici lelja maškara pumende te raspravinen
kovai olendar najbaro. **47** A o Isus džandā soi lendje ki godi,
lelja jekhe čhavore, čhivđa le uzala peste, **48** i phendā lendje:
"Đijekh kova primini akale čhavore zbog maje, man primini. A
đijekh kova man primini, primini e Devle kova bičhalđa man.

Adalese so, ko maškara tumende pes dikhela sar najtikore, ovi najbaro.” **49** A o Jovan phendā e Isusese: “Gospodarona, dikhlijam nesave manuše sar ano to anav ispudini e demonen e manušendar. Amen na mukljam lese te čerel adava, adalese so na džala amencar pala tute.” **50** A o Isus phendā lese: “Muken le te čerel adava, adalese so okova kova nane protiv tumende, ovi tumencar!” **51** A kad inele paše o dive e Isusesere te ovel vazdime ko nebo, ov zorale odlučindā te džal ko Jerusalim. **52** I bičhalđa nesave glasnikonen angla peste. I on dželete hem đerdinde ko nesavo gav ani regija Samarija te pripreminen le e Isusese. **53** Ali o gavutne na mangle e Isuse adalese so džande da džala ko Jerusalim. **54** A dikhindoj adava o učenici o Jakov hem o Jovan, pučle e Isuse: “Gospode, mangeja li te phena te huljel taro nebo i jag hem sa te tharel len?” **55** A o Isus irindā pe hem ukorinda len. **56** I ov hem lesere učenici dželete ko aver gav. **57** I sar o učenici hem o Isus džana ine dromeja, nesavo manuš alo hem phendā e Isusese: “Ka džav tuja kaj god tu džaja.” **58** A o Isus phendā lese: “E liscen isi jazbine hem e čirikljen gnezdija, a man, e Čhave e manušesere nane kaj te pašljarav mlo šero.” **59** A avere manušese phendā: “Phir pala mandel!” A ov phendā: “Aš najangle, Gospode, te parunav mle dade, i ka džav pala tute.” **60** Tegani o Isus phendā lese: “Muk o mule te parunen ple mulen, a tu dža vaćer oto carstvo e Devlesoro.” **61** A aver manuš phendā: “Ka phirav pala tute, Gospode, ali aš najangle te džav te pozdravinav man mle čherutnencar.” **62** A o Isus phendā lese: “Nijekh kova dolela pe upro plugo te orini i onda dikhela napalal, nane korisno zako carstvo e Devlesoro.”

10 Palo adava, o Gospod o Isus birindā avere eftavardešu duje učenikonen hem bičhalđa len duj po duj angla peste ko

sa o dizja hem o thana ko save manglia te džal. **2** Angleder so te džan, o Isus phendā lendē: "I žetvai bari, a hari bućarne te čeden. Adalese, molinen e gospodare ot i žetva te bičhali e bućarnen ki žetva pli. **3** Džan! Ače, bičhalava tumen sar bakroren maškaru ruva. **4** Ma legaren tumencar kesa e lovencar, ni torba dromese, ni buderi obuća. I ma našalen tumaro vreme adahar so ka terđoven te pozdravinen nekasar odrumal. **5** I kad đerdinena ko nesavo čher, prvo vaćeren: 'Mir akale čhereste!' **6** Te adari bešela o manuš kova mangela mir, tegani o mir, save se tumen molinena, ka ačhol oleja; a te na manglia mir, tumaro mir ka irini pe tumende. **7** Kad avena ko nesavo čher, ma palo adava nakhen ko avera čhera. Ačhoven ko jekh than, han hem pijen adava so o čherutne ikalena angla tumende, adalese so o bućarno zaslužini pli plata. **8** I ki savi diz đerdinena, a o dizutne priminena tumen, han okova so ikalena angla tumende. **9** Sasljaren e nambormen adari hem vaćeren sarijendē: 'Alo tumende paše o carstvo e Devlesoro!' **10** A ki savi diz đerdinena, a o dizutne na priminena tumen, iklindoj ko glavna droma e dizjakere, vaćeren: **11** 'Hem i prašina tumara dizjakiri, savi dolinda pe ko amare pre, amen kosaja la sar znako zako zoralo odbiba. Ali te džanen da o carstvo e Devlesoro alo paše!' **12** Vaćerava tumende da ko dive oto baro sudo, po lokhe ka ovel e manušendē tari Sodoma negoli e manušendē tari adaja diz." **13** "Jao tumende, manušalen taro Horazin! Jao tumende, manušalen tari Vitsaida! Te oven ine čudesija maškaru manuša taro Tir hem taro Sidon save ule maškara tumende, pana angleder ka kajinen pe ine, bešindoj ano šeja oto kanaj hem ano pepeo. **14** Ali e manušendē taro Tir hem taro Sidon ka ovel po lokhe ko Sudo negoli tumende. **15** A tumen, manušalen taro

Kafarnaum, ma mislinen da o Devel ka povazdel tumen di o nebo; di o than e mulengoro isi te peraj tumen. (**Hadēs g86**) **16**

Tegani phendā e učenikonenđe: Ko šunela tumen, man šunela, a ko odbini tumen, man odbini. A ko odbini man, odbini e Devle kova bičhalđa man.” **17** Kad o eftavardešu duj učenici irinde pe oto drom radosna, phende e Isusese: “Gospode, hem o demonja šunena amen kad naredinaja lendē ano to anav!” **18** A o Isus ko adava phendā lendē: “Dikhlijum e Sotone sar perela taro nebo sar munja. **19** Eče, dinđum tumen vlast te gazinen upro sapa hem o škorpije hem upro sa o zoralipe e neprijateljesoro hem ništa naka ovel tumenđe. **20** Ali ma edobor radujinen tumen zako adava so o bišukar duhija šunena tumen, nego više radujinen tumen adalese soi tumare anava zapisime ano nebo.” **21** I tegani o Isus radujinda pe ano Sveti Duh hem phendā: “Hvalinava tut, Dade, Gospode e nebosoro hem e phuvjakoro, so garavđan akava okolendar kola pes dikhena sar mudronen hem džanden, a mothovđan okolendje kolai sar čavore. Oja, Dade, džanav da čerđan adava adalese so ađahar mangljan.” **22** I phendā okolendje so inele adari: “Mlo Dad sa muklja majje ko vasta. Niko na džanel e Čhave, sem o Dad; hem niko na džanel e Dade, sem o Čavo hem okola kolendje o Čavo mangela te mothoj le.” **23** Tegani irinda pe nakoro učenici hem samo olendje phendā: “Blago e jačhendje save dikhena adava so tumen dikhena! **24** Vaćerava tumenđe da but proroci hem carija mangle te dikhen akava so tumen dikhena, ali na dikhle; hem mangle te šunen okova so tumen šunena, ali na šunde!” **25** I dikh, jekh dive sar o Isus sikaj ine, nesavo učitelj e Zakonestar uštino te pučel le nešto sar te iskušini le, i pučlja: “Učitelju, so valjani te čerav te dobinav o večno dživdipe?” (**aiōnios g166**) **26** A o Isus phendā

lese: "Soi pisime ano e Mojsijasoro zakoni? So čitineja adari?"

27 I ov phendā e Isusese: "Mang e Gospode te Devle sa te vileja, sa te dušaja, sa te zoralipnaja hem sa te gođaja; hem mang te pašutne sar korkore tut." 28 Tegani o Isus phendā lese: "Šukar phendan. Ćer ađahar hem ka živine." 29 Ali o učitelj e Zakonestar manglja te opravdini pe i pučlja e Isuse: "A koi mlo pašutno?" 30 A ko adava, o Isus phendā lese akaja priča: "Nesave manuše, sar huljela ine tari diz Jerusalim ki diz Jerihon, dolinde o čora. On lelje lestar sa, di o šeja. Edobor marde le da o manuš samo so na mulo. Tegani o čora cidinde pe olestar, a o manuš pašlilo ko drom hem na džandža pese. 31 Na nakhlo but, i nekotar adale dromeja sar huljela ine nesavo svešteniko, dikhija e manuše sar pašljola ko drom i nakhino oti aver strana. 32 Ađahar da nesavo levit: alo di adava than kote o manuš pašljola, dikhija le i nakhino oti aver strana adale dromesiri. 33 A inele nesavo Samarijanco savo džala ine adale dromeja. Kad reslja di ko than kote o manuš pašljola, dikhija le, i pelo lese žal olese. 34 Tegani o Samarijanco alo di o manuš, čhordža ulje hem mol upro lesere rane te kosel len hem paćardja len. I čhivđa le upro plo her hem legardja le ki gostonica, i adari brinindža pe olestar. 35 Tejsato dive o Samarijanco ikalđa duj srebrna kovanice hem dindža ko manuš kasiri inele i gostonica hem phendā lese: 'Brinin tut akale manušestar, i sa so ka trošine buderi, ka irinav će kad ka irinav oto drom.'" 36 Tegani o Isus pučlja e učitelje e Zakonestar: "So tu pheneja? Kova akale trinendar mothovđa pe sar pašutno okolese kole dolinde o čora?" 37 A ov phendā: "Okova kova mothovđa lese milosrđe." Tegani o Isus phendā lese: "Oja, hem tu dža hem čer ađahar!" 38 I sar o Isus hem lesere učenici džana ine dromeja nakoro Jerusalim, đerdinde

ko nesavo gav. Adari živinda nesavi đuvli palo anav Marta. Oj priminda len kora peste ko čher. **39** Ola inele phen palo anav Marija, koja beštini uzalo e Gospodesere e Isusesere pre hem šundža lesoro lafi. **40** A i Marta sa ki sig dikhela ine te kandel, i ali uzalo Isus hem pučlja le: "Gospode, so tu pheneja? Šukar li adava so mli phen muklja man korkora te kandav? Phen laće te pomožini maje." **41** A o Gospod phendja laće: "Marto, Marto! Brininea tut hem uznemirineja tut zako but so, **42** a samo jekh valjani. I Marija izabirinda te čerel šukar stvaro, i adava naka lel pe latar."

11 I kad jekhvar o Isus završinda e molitvaja, jekh lesere učenikonendar phendja lese: "Gospode, sikav amen te molina sar so o Jovan o Krstitelj sikavđa ple učenikonen." **2** Tegani o Isus phendja lendje: "Kad molinena, vaćeren: 'Dade, to sveto anav barjardo te ovel! To carstvo te avel! **3** De amen avdive o maro savo valjani amendje đijekh dive! **4** Oprostin amendje amare grehija sar so hem amen oprostinaja đijekhese kova grešinda premala amende! Hem cide amen taro iskušenje!" **5** Tegani o Isus phendja lendje: "Zamislinen da ki ekvaš i rat džana koro tumaro amal te phenen lese: 'Amala, te de man trin mare, i ka irinav će. **6** Mlo amal alo oto drom kora mande, a nane man so te ikalav anglo leste!" **7** A ov od andral te phenel: 'Ma uznemirin man! O udarai phandle, a mle čavorei mancar ko than e pašlojobnasoro hem sovena. Našti akana te uštav te dav tut!' **8** Vaćerava tumende: te na uštino te del le adalese soi lesoro amal, ka uštel hem ka del le sa so valjani adalese so lesere amale nane lad te ovel uporno. **9** Vaćerava tumende: Mangen hem ka del pe tumende! Roden hem ka arakhen! Khuven hem ka phravel pe tumende! **10** Adalese so đijekh kova mangela,

primini; hem kova rodelia, arakhi; hem kova khuvela, ka ovel lese phravdo. **11** A kova dad tumendar: kad lesoro čhavo ka rodel lestar ine mačhe, ka del le sape? **12** Ili kad ka rodel jaro, ka del le škorpija? **13** Kad tumen, kola injen bišukar, džanen te den šukar darija tumare čhavendje, kobor više tumaro Dad taro nebo ka del e Svetone Duho okolendje kola rodona olestar.” **14** I jekh dive o Isus ispudinđa e demone kova čerela ine jekhe manuše te našti vaćeri. Kad iklilo o demoni, o manuš lelja te vaćeri. I o narodo inele zadivime, **15** ali nesave olendar vaćerde: “E Veelzevulesere, e demonengere šerutnesere, zoralipnaja ispudini e demonen!” **16** A avera iskušinde e Isuse adahar so rodinde lestar znako taro nebo. **17** Ali o Isus džanda lengere mislija, i phendja lendje: “Đijekh carstvo savoi ana peste podelime ka properel, hem o čher ano savo nane sloga ka perel. **18** Tei e Sotonesoro carstvo ana peste podelime, sar onda pana trajini? Akava vaćerava adalese so tumen phenena da e Veelzevulesere zoralipnaja ispudinava e demonen. **19** A te me e Veelzevulesere zoralipnaja ispudinava e demonen, kasere zoralipnaja tumare učenici ispudinena len? Adalese on ka dokažinen tumende da na injen u pravu. **20** Ali te e Devlesere zoralipnaja ispudinava e demonen, onda o carstvo e Devlesoro alo maškara tumende.” **21** O Isus phendja hem akava: “Kad okova kovai zoralo hem naoružime pazini plo čher, lesoro barvalipei osigurime. **22** Ali kad avela o po zoralo lestar, ka pobedini le hem ka lel lestar o oružje upro savo inole nada hem ka delini plencar adava so lelja e bizoralestar. **23** Ko nane mancar, ovi protiv mande. I ko na čedela mancar, ov čhorela.” **24** Tegani o Isus phendja: “Kad o bišukar duho ikljola taro manuš, džala ko šuke thana rodindoj kote šaj te odmorini. Kad na arakhi le, vaćeri: ‘Ka irinav

man ko čher kotar ikliljum.' **25** I irinda pe hem arakhija o čher šulavdo hem namestime. **26** Tegani džala hem lela efta avere duhen po bišukaren pestar hem ġerdinena ano adava manuš hem ačhovena adari. I ko kraj adale manuše ovela po bišukar nego angleder." **27** I sar o Isus vaćeri ine adava, nesavi đuvli oto narodo vičindā: "Bahtali i đuvli koja akharda tut ano vođi hem dindā tut čučil!" **28** A o Isus phendā: "Po bahtalei okola so šunena o lafi e Devlesoro hem čerena le!" **29** Sar čedela pe ine po baro narodo, o Isus lelja te vaćeri: "Akajai generacija bišukar. Rodela mandar znako, ali nisavo znako naka del pe laće sem adava so inele e prorokose e Jonase. **30** Sar so adava so ulo e Jonaja inele znako e manušende kola živinde ki diz Niniva, ađahar hem so ka ovel mancar, e Čhaveja e manušesereja, ka ovel znako akala generacijače. **31** Ko dive oto baro sudo, i carica koja angleder vladindā ki južno phuv ka uštel hem ka osudini e manušen oti akaja generacija, adalese so tari durutni phuv ali te šunel e Solomonesiri mudrost, a akatei tumencar neko po baro e Solomonestar, a tumen na mangena te šunen! **32** Ko dive oto baro sudo, o manuša kola živinde ani purani diz Niniva ka ušten protiv akaja generacija hem ka osudinen la, adalese so on pokajinde pe kad o Jona propovedindā, a akatei tumencar neko po baro e Jonastar, a tumen pana na pokajinden tumen!" **33** "Niko na tharela i svetiljka hem te čhivel la ko garavdo than ili talo čaro, nego čhivela la ko than zaki svetiljka te šaj dikhen o svetlost okola kola ġerdinena. **34** Ti jakhi sar svetiljka te telose. Kadi ti jakh šukar, sai to telo osvetlime. A kadi ti jakh bišukar, hem to teloi ani tomina. **35** Adalese, pazin da o svetlost so mislineja dai ana tute nane tomina. **36** Tei sa to telo pherdo oto svetlost, bizo jekh kotor oti tomina, tegani sa to

dživdipe ka ovel osvetlime sar kad i svetiljka osvetlini tut ple svetloja.” **37** Kad o Isus vačerđa adava, nesavo fariseji vičindā le te hal maro koro leste. I o Isus đerdindā lese ko čher hem čhivđa pe uzalo astali. **38** A o fariseji dikhindoj adava, čudindā pe so o Isus, palo adeti, na thovđa ple vasta angleder o hajba. **39** A o Gospod o Isus phendā lese: “Oja, tumen o fariseja kosena i šolja hem o čaro od avrijal, a pherđen len tumara pohlepaja hem bišukaripnaja. **40** Hulavonalen! Nane li o Devel okova kova čerđa e manuše, kova džanel le hem od avrijal hem od andral? **41** Nego, den e čororenđe sar milostinja okova so isi tumen andre, hem sa ka ovel tumendje čisto. **42** Ali jao tumendje e farisejendje so dena e Devlese dešto kotor oto začinja: oti nana, oti ruta hem oto sa o povrće, a ačhavđen te čeren averendje okova soi pravedno hem te mangen e Devle. Valjani te den o dešto kotor, ali na troman te bistren te čeren adava soi po bitno. **43** Jao tumendje e farisejendje so volinena te bešen ko anglune thana ano sinagoge hem so volinena kad o manuša, pherde poštujiba premala tumende, pozdravinena tumen ko trgija. **44** Jao tumendje adalese so injen sar o bioznačime grobija upra savende o manuša phirena, a na džanen.” **45** Tegani nesavo oto učitelja e Zakonestar phendā e Isusese: “Učitelju, tu hem amen vredineja adale lafencar.” **46** A o Isus phendā: “Jao hem tumendje, učiteljalen e Zakonestar! Čhivena upro manuša pharipa but phare te akharen ađahar so dena len pravilja save našti te ićeren, a ni najeja na mangena te mrdinen te pomožnen lendje te akharen adava pharipe. **47** Jao tumendje, adalese so vazdena spomenici e prorokonendje kolen tumare pradada mudarde. **48** Adaleja mothovena da odobrinena adava so čerde tumare pradada: on mudarde len, a tumen vazdena

lendē spomenici. **49** Adalese o Devel mudro vačerđa tumendar: 'Ka bičhalav lendē prorokonen hem apostolen. Nekas olendar ka mudaren, a nekas ka progoninen.' **50** Akala generacijatar ka rodel pe o rat sa e prorokonengoro savo thavdindā pana taro čeriba e svetosoro, **51** pana taro rat e Aveljesoro sa di o rat e Zaharijasoro, kova inele mudardo maškaro žrtveniko hem i svetinja ano Hram. Oja, vačerava tumende, akaja generacija ka ovel osudime zako adava rat so thavdindā! **52** Jao tumende, učiteljalen e Zakonestar! Adalese so e narodostar garavđen o ključo oto džandipe. Korkore na đerdinđen, a na mukljen te đerdinen ni okola kola mangle te đerdinen." **53** I kad o Isus iklilo adathar, o učitelja e Zakonestar hem o fariseja ani bari holi lelje te protivinen pe hem te pučen le but so. **54** On dikhle te dolen le ko bišukar lafi sar te šaj optužinen le.

12 I kad čedinde pe nekobor hiljade manuša, edobor but inele da terdine jekh upra avereste, o Isus prvo lelja te vačeri ple učenikonende: "Arakhen tumen taro kvasco e farisejengoro, te na oven dujemujengere sar soi on. **2** Sa soi čorale ka otkrijini pe; sa soi garavdo ka šundol. **3** Adalese, sa so vačerđen ani tomina, ka šundol ano svetlost; hem so pohari vačerđen ko kan ano sobe, ka vačeri pe taro krovija sare te šunen." **4** "Ali phenava tumende, amalalen: ma daran okolendar kola šaj te mudaren samo o telo, adalese so više adalestar naka šaj te čeren tumende. **5** A ka phenav tumende kastar te daran: te daran taro Devel kas palo mudariba isi zoralipe te frdel ano pakao. Oja, vačerava tumende, olestar te daran! (**Geenna g1067**) **6** Na biknena pe li pandž čiriklia zako samo duj najtikore kovanice? A palem nijekh olendar nane bisterdi anglo Devel. **7** A tumendei hem đijekh bal ko šero džendo. Adalese, ma daran! E Devlese

injen po dragocena negoli but čiriklja!” **8** “A vaćerava tumenđe: Đijekh kova anglo manuša ka priznajini dai mlo, me, o Čhavo e manušesoro, anglo andelja e Devlesere ka priznajinav dai ov mlo. **9** A te odreknindā pe neko mandar anglo manuša, hem me ka odrekninav man olestar anglo andelja e Devlesere. **10** I te vaćerđa neko lafi protiv o Čhavo e manušesoro, ka ovel lese oprostime; ali naka ovel oprostime okolese kova hulini upro Svetu Duho. **11** A kad ka anen tumen anglo sudo ko sinagoge, anglo vladarija hem o vlastija, ma oven zabrinuta sar hem soja te braninen tumen, so te vaćeren! **12** Adalese so tegani o Svetu Duho ka sikaj tumen so te vaćeren.” **13** Tegani neko oto narodo phendā e Isusese: “Učitelju, vaćer mle phralese te podelini mancar o nasledstvo.” **14** A o Isus phendā lese: “Manušeja, ko čhivđa man te ovav sudija ili delioco upra tumende?” **15** Tegani phendā sarijendē: “Arakhen tumen hem ciden tumen tari pohlepa. I sa edobor barvalipe te ovel e manuše, lesoro dživdipe na avela oto adava so isi le.” **16** Tegani o Isus phendā lendē akaja priča: “Nesave barvale manušesiri phuv bijanda but. **17** I ov mislinda pe ana peste: ‘So te čerav? Nane man edobor baro than kote te čhivav mli žetva.’ **18** I phendā: ‘Akava ka čerav! Ka peravav mle purane šupe hem ka vazdav po bare, i adathe ka čhivav sa o điv hem sa soi mlo. **19** Tegani ka vaćerav mla dušaće: Isi tut baro barvalipe bute beršenđe. Odmorin, ha, pi hem uživin!’ **20** Ali o Devel phendā lese: ‘Hulavona! Akaja rat ka mere! A sa adava so spremindan, kasoro ka ovel?’ **21** Ađahari okolese kova pese čedela blago ki phuv, a na barvaljola okoleja soi šukar e Devlese ano jačha.” **22** Tegani o Isus phendā ple učenikonendē: “Adalese vaćerava tumenđe: ma oven zabrinuta zako tumaro dživdipe: ka ovel tumen li so te han; ni zako tumaro

telo: ka ovel tumen li so te urjen. **23** Adalese soi o dživdipe po bitno e hajbnastar hem tumaro telo po bitno e šejendar. **24** Dikhen e gavranen! Ni sejinena ni čedena, nane len ni šupa kote te čhiven o điv, a palem o Devel parvari len. A tumen injen e Devlese po vredna e čirikljendar! **25** A kova tumendar šaj adaleja so brinini pe te produžini hari plo dživdipe? **26** Znači te našti ni adava najhari te čeren, sose onda injen zabrinime zako bilo so aver? **27** Dikhen o divlja luluđa sar barjona. Na čerena buti, čak na sivenafse šeja, a vaćerava tumendje da ni o caro o Solomon, kova inele but barvalo, na inole edobor šuže šeja sar jekha olendar. **28** Te o Devel ađahar šukar urjavela i čar ko polje savi avdive adari, a tejsa frdela pe ani jag, kober li više tumendje ka del šeja, tikora verakere manušalen! **29** Tumen ma oven zabrinuta zako adava so ka han hem so ka pijen, **30** adalese so adava rodena okola kola na džanen e Devlese. Tumaro Dad, o Devel, džanel da valjani tumendje sa adava. **31** Nego roden o carstvo e Devlesoro, a ov ka del tumen sa adava so valjani tumendje! **32** Ma daran, mle učenikonalen! Tumare Dadesiri volja inele te del tumen o carstvo. **33** Bikninen so isi tumen hem o love den e čororende! Čeren tumendje kese zako love save na properena hem barvalipe ko nebo savo nikad na tikorini. Niko naka šaj te avel adari te čorel tumaro barvalipe hem nijekh moljco naka uništini le. **34** Adalese so tumaro vilo ka ovel adari kaj tumaro barvalipe.” **35** O Isus ple učenikonende phenda hem akava: “Oven spremna, urjavde zaki buti hem tumare svetiljke te oven tharde, **36** sar sluge kola adžićerena ple gospodare te irini pe čhere taro bijav. Kad irini pe o gospodari hem kad khuvela ko udar, o slugei spremna te phraven lese. **37** Blago okole slugende kolen o gospodari, kad ka avel, ka arakhi len

džangale sar adžičerena le! Čače, vaćerava tumenđe, ov, o gospodari, ka phandel pe i kecelja, ka bešlaćeri len te han hem ka kandel len. **38** Blago e slugende kolen o gospodari ka arakhi džangalen čak hem te alo ki ekvaš i rat ili anglo disljojba. **39** Ali akava te džanen: te o čherutno džanel ine ko savo sati avela o čor, naka mukel lese ine te đerdini ko čher te čorel. **40** Hem tumen oven spremna, adalese so me, o Čavo e manušesoro, ka avav tegani kad na nadinena tumen!" **41** Tegani o Petar pučlja e Isuse: "Gospode, vaćereja li akala uporedbe samo amendje e učenikonendje ili sarijenđe?" **42** O Gospod o Isus phendja: "Kovai, onda, verno hem mudro upravniko kas o gospodari ka čhivel upreder ple sluge te del len hajba ko vreme? **43** Blago okole slugase kas lesoro gospodari, kad ka avel, ka arakhi sar čerela ađahar. **44** Čače vaćerava tumenđe, upreder sa o barvalipe plo ka čhivel le sar upravniko. **45** A te vaćerđa adava sluga ana peste: 'Naka avel pana mlo gospodari' i lela te marel avere slugen, hem te hal, te pijel hem te mačol, **46** lesoro gospodari ka avel tegani kad naka očekujini le, ka čhinel le ko ekvaš hem ka čhivel le maškar nevernici. **47** A okova sluga kova džandža i volja ple gospodaresiri, a na inele spremno ili na čerđa pali e gospodaresiri volja, but mariba ka hal. **48** A okova kova na džandža e gospodaresiri volja, a čerđa nešto zako savo avela lese kazna, hari mariba ka hal. Kasei dindo but, but ka rodel pe lestar. Kasei poverime but, više ka rodel pe lestar." **49** Tegani o Isus phendja: "Aljum te frdav jag e sudosiri ki phuv. So bi mangava već te ovel thardi! **50** A valjani te nakhavav bare muke. But maje pharo đikote adava na ovela! **51** Mislilena da aljum te anav mir ki phuv? Na. Aljum te čerav o manuša te ciden pe jekh averestar. **52** Adalese od akana, oto pandž čherutne, trin

ka oven ki mli strana, a duj ki aver ili duj ki mli strana, a trin ki aver. **53** Ka uštel o dad upro čhavo hem o čhavo upro dad, i daj upri čhaj hem i čhaj upri daj, i sasuj upri bori hem i bori upri sasuj.” **54** Tegani o Isus vaćerđa e narodose: “Kad dikhena da o kale oblaci avena taro zapad, tegani phenena da ka perel bršin, i čače perela. **55** Kad phudela i barval taro jug, phenena da ka ovel tatipe, i ovela. **56** Dujemujengere manušalen! O izgled e phuvjakoro hem e nebosoro šukar pendžarena, ađahar da pendžarena o znakija adalestar so ovela akana, a na mangena te den lendje značaj. **57** Tumen korkore valjani te pendžaren okova soi ispravno. **58** Te neko legari tut ko sudo te tužini tut adalese so na irindan lese o love, odrumal de sa tatar te mirine tut oleja angleder nego so resena adari. Te na čerđan ađahar, ov šaj te vucini tut anglo sudija, a o sudija ka del tut ko manuš kova ka čhivel tut ano phandlipe. **59** Vaćerava će da čače naka iklove adathar sa đikote na irineja đi i zadnjo para.”

13 Tegani nesave manuša phende e Isusesese so o Pilat, o upravniko e rimesoro, naredinda nesave Galilejci te oven mudarde. I on inele mudarde sar anena ine žrtve ano Hram e jerusalimesoro. **2** A o Isus phendja lendje: “Tumen li mislinena da adala Galilejci, adalese so ađahar mudardile, inele po grešna sa avere Galilejconendar? **3** Na! Ali te na obratinđen tumen taro tumare grehija, sarijen tumen ka adžićeri propast! **4** Ili okola dešofto upro kolende peli i kula ano Siloam hem mudarda len, tumen li mislinena da on inele po bare grešnici sa e manusendar kola živinena ano Jerusalim? **5** Na! Ali te na obratinđen tumen taro tumare grehija, sarijen tumen ka adžićeri propast!” **6** Tegani o Isus vaćerđa lendje akaja priča: “Inele nesave manuše smokva sadime pese ano vinograd. I alo te rodel o plod lakoro, ali na

arakhlja le. **7** Tegani phendā e manušese so čerela buti lese
ano vinograd: 'Ače, trin berš sar avava te rodav plod upri akaja
smokva, ali na arakhava le. Čhin la! Sose te šućari i phuv?' **8** A
ov phendā: 'Gospodarona, ačhav la pana akava berš. Ka handav
la hem ka frdav laće đubrivo, **9** i šaj ka bijani. A te na bijandā, ka
čhine la.' **10** I jekh savato sar o Isus sikaj ine ani jekh sinagoga,
11 adari inele nesavi đuvli kola o bišukar duho čerela ine te ovel
bandardi dumeja. Oj inele bandardi dešofto berš hem nisar našti
ine te ispravini pe. **12** Kad o Isus dikhla la, vičindā la kora peste
hem phendā laće: "Đuvlije, oslobođimi injan taro to nambormipe!"
13 I čhivđa ple vasta upto late, a oj otojekhvar ispravinda pe
hem lelja te slavini e Devle. **14** Tegani e sinagogakoro vođa,
holjame so o Isus sasljarda ko savato, phendā e narodose: "Isi
šov dive ano kurko ko save šaj te čerel pe buti! Ko adala dive
aven hem oven sasljarde, a na ko savato!" **15** A o Gospod o Isus
phendā lese: "Dujemujengere injen! I tumen ko savato phravena
tumare guruve ili tumare here taro jasle te legaren le te pijel
pani. **16** A akajai đuvli oto pleme e Avraamesoro kola o Sotoni
phandija ače dešofto berš. Oj li na valjani te ovel phravdi taro
akala lancija e nambormipasere ko savato?" **17** Kad phendā
adava, lađandile sare kola inele protiv leste, a sa avera manuša
radujinde pe zako sa o šukaripe save o Isus čerđa. **18** Tegani o
Isus phendā: "Te phenav tumendje savesei slično o carstvo e
Devlesoro. **19** Sličnoi e semese ot i gorušica save o manuš lelja
hem frdinda pese ki bašta. Ov barilo hem ulo kaš, hem o čiriklja
čerde gnezdija upto lesere granke." **20** Palem o Isus phendā:
"Te phenav tumendje savesei slično o carstvo e Devlesoro. **21**
Sličnoi e kvascose save i đuvli lelja hem čhivđa ano baro čaro
vareja, i ov čerđa sa o humer te uštel." **22** I sar o Isus džala ine

ple dromeja ði ko Jerusalim, terðola ine ko dizja hem ko gava te sikaj e narodo. **23** I ko jekh than, neko pučlja le: "Gospode, samo li hari manuša ka oven spasime?" A o Isus phendā lenđe: **24** "Den sa tumendar te ðerdinen maškaro tesno udar e nebosoro adalese so but džene, vaćerava tumenđe, ka roden te ðerdinen, ali naka šaj. **25** Kad o čherutno ka uštel hem ka phanel o udar, ka ovel kasno. Tegani ka terðoven avri hem ka khuven ko udar vaćerindoj: 'Gospodarona, phrav amendel!' Ali ov ka phenel tumenđe: 'Na džanav kola injen.' **26** Tegani ka phenen: 'Haljam hem piljam tuja, hem tu sikavđan ko amare dizjengere droma.'

27 A ov ka phenel: 'Vaćerava tumenđe da na pendžarava tumen. Ciden tumen mandar, sare tumen so ćerena bišukaripe!' **28** Tegani ka roven hem but ka holjanen so ka dikhen e Avraame, e Isaake, e Jakove hem sa e prorokonen ano carstvo e Devlesoro, a tumen frdime avri. **29** O manuša ka aven taro istok hem taro zapad, taro sever hem taro jug hem ka čhiven pe uzalo astali ki gozba ano carstvo e Devlesoro. **30** Ače, okola kolai akana prva tegani ka oven zadnja, a okola kolen akate dikhena sar zadnjonen adari ka oven prva." **31** I tegani nesave fariseja ale koro Isus hem phende lese: "Dža akatar, adalese so o caro o Irod mangela te mudari tut." **32** O Isus phendā lenđe: "Džan hem vaćeren adala lisicaće: 'Ka ispudinav e demonen hem ka saslijarav avdive hem tejsa, a ko trito dive završinava.' **33** Ali avdive, tejsa hem prektejsa valjani te džav mle dromeja, adalese so izgledini dai o Jerusalim than kote sa o proroci valjani te oven mudarde. **34** Jerusalime, Jerusalime, tu savo mudareja e prorokonen hem frdeja bara upro okolende kolen bičhalđa tumenđe o Devel! But puti mangljum te čedav te manušen sar i khani ple pilićken talo ple phaka, ali tumen na mangljen! **35** Ače,

to čher ka ovel napustime! I vaćerava tumenđe da čače naka
dikhen man đikote na phenena: 'Blagoslovimej okova kova avela
ano anav e Gospodesoro!"

14 I ko jekh savato, o Isus inele vičime ko čher nesave
farisejengere vođasoro te hal maro, i dželo. Sare so inele adari,
šukar ine posmatrinena le, **2** adalese so anglo leste inele
nesavo manuš kasere vasta hem o pre inele pherde pani. **3** I o
Isus pučlja e učiteljen e Zakonestar hem e farisejen: "Palo e
Mojsijasoro zakoni, tromal pe li te sasljari pe namborme manuše
ko savato ili na?" **4** A on ništa na phende. Tegani o Isus čhivđa
plo vas upro namborme manuš, sasljarda le hem muklja le te
džal. **5** A olenđe phenda: "So mislinena tumaro čhavo ili tumaro
guruv ko savato perela ano bunari, ini sigate ine ka ikalen le
adathar?" **6** I na inolen so te phenen ko adava. **7** Kad o Isus
dikhija sar o gostija kola ale te han rodenafse anglune thana
bešibnase, phenda lendje: **8** "Kad injan vičime nekase ko bijav,
ma beš ko najšukar than, adalese so šaj maškar vičime isi
nesavo manuš kovai po baro tutar. **9** Tegani okova so vičindā tut
ka phenel će: 'De o than akalese.' Tegani ka ove lađardo, i ka
dža te dole o najpaluno than. **10** Nego, kad injan vičime, dža
hem beš ko najpaluno than. Kad ka dikhel tut okova so vičindā
tut ka phenel će: 'Amala, ava beš ko po šukar than!' Tegani sa o
gostija ka dikhen kobor injan poštujime. **11** Adalese, ko pes
povazdela, ka ovel peravdo; a o ponizna ka oven povazdime."
12 Tegani o Isus phenda okolese so vičindā le: "Kad vičineja
gostonen ko ručko ili ki večera, ma vičin samo te amalen, te
phraljen, te familija, hem te barvale komšijen. Te vičindan olen,
hem on tut ka vičinen ko hajba kora pumende te irinen će. **13**
Nego, kad vičineja ko hajba, vičin e čororen, e sakatimen, e

bangen hem e kororen. **14** Tegani ka ove blagoslovime, adalese so olen nane sar te irinen če. A o Devel ka irini če tegani kad ka vazdel e pravednikonen taro mule.” **15** Kad adava šunda jekh okolendar so beštine uzalo astali, phendā e Isusese: “Bahtaloi okova kova ka hal maro ano carstvo e Devlesoro!” **16** A ko adava, o Isus phendā lese: “Nesavo manuš čerđa bari gozba hem vičinda bute manušen. **17** I kad sa inele čerdo hajbnase, bičhalđa ple sluga te phenel e vičimendje: ‘Sai akana čerdo hajbnase. Aven!’ **18** Ali jekh pala avereste lelige te phenen lese sose našti te aven. O prvo phendā lese: ‘Čindum njiva i valjani te džav te dikhav la. Molinava tut, vačer te gospodarese da adalese našti te avav.’ **19** O dujto phendā: ‘Samo so čindum deše guruven i džava te dikhav sar ka orinen. Molinava tut, vačer te gospodarese da adalese našti te avav.’ **20** O trito phendā: ‘Samo so leljum romnja i adalese našti te avav.’ **21** I o sluga irinda pe hem phendā sa adava ple gospodarese. Tegani o gospodari holjanda i phendā ple slugase: ‘Siđar, iklijov ko droma e dizjakere hem ko trgija i ana akari e čororen, e sakatimen, e kororen hem e bangen.’ **22** Kad o sluga čerđa adava, phendā: ‘Gospodarona, čerđum ađahar sar so phendan, ali pana isi thana.’ **23** I o gospodari phendā lese: ‘Iklijov avri tari diz ko droma hem ko staze hem terin e manušen te aven te ovel pherdo mlo čher. **24** Vačerava tumendje da nijekh okole prvone manušendar kolai vičime naka hal adava so čerđum hajbnase.” **25** I but manuša džana ine dromeja palo Isus. Ov irinda pe nakoro lende hem phendā lendje: **26** “Te neko mangela te ovel mlo učeniko, valjani te volini man but više nego ple dade hem pla daja, pla romnja hem ple čhaven, ple phraljen hem ple phenjen, više nego plo dživdipe. Te na čerđa ađahar, našti te ovel mlo učeniko.

27 Ko na akhari plo krsto hem na džala pala mande, našti te ovel mlo učeniko. 28 Adalese so nijekh tumendar naka lel ine te vazdel kula, a angleder adalestar te na bešel te računini o troško te dikhel ka šaj li te završini la. 29 Te samo čhvđa o temelji, i na ačhola le love te završini di o kraj, sare kola ka dikhen adava ka asan lese 30 hem ka phenen: 'Akava manuš lelja te vazdel kula, a našti ine te završini la!' 31 Ili, kova caro kad džala te arakhi pe ko mariba avere caronencar, angleder adalestar na bešela te razmislini šukar ka šaj li ple deše hiljadencar te marel pe adaleja kova avela protiv leste ple biše hiljadencar? 32 Te našti, ka bičhali ple manušen koro aver caro, sar pana na alo paše, te pučen le savei o uslovija zako mir. 33 Ađahar da đijekh tumendar kova na mukela sa so isi le, našti te ovel mlo učeniko.' 34 Tegani o Isus phendā: 'Šukari o Ion. Ali te našalđa plo londipe, soja ov ka londari pe? 35 Esavko nane šukar ni zaki phuv ni zako đubrivo, i frdela pe. Phraven tumare kana te šunen!"

15 But carinici hem prešunde grešnici čedena pe ine uzalo Isus te šunen le. 2 A o fariseja hem o učitelja e Zakonestar lejje te gundinen vaćerindoj: "Akava primini kora peste e grešnikonen hem hala olencar." 3 Adalese o Isus phendā lendje akaja priča: 4 "Te nekas tumendar isi šel bakre i jekh olendar našaldilo, so ka čerel? Ka ačhaj e enjavardešuenjen ko gore hem ka džal te rodel e našalde bakre sa đikote na arakhi le. 5 I kad ka arakhi le, ka radujini pe, ka čhivel le ko piče 6 hem ka legari le čhere. Tegani ka vičini ple amalen hem ple komšijen kora peste hem ka phenel lendje: 'Radujinen tumen mancar! Arakhljum mle našalde bakre.' 7 Vaćerava tumende, ađahar da ano nebo ka ovel po bari radost zako jekh grešniko kad irini pe taro ple grehija ko Devel nego li zako enjavardešuenja pravednici kola mislinena da

na valjani te obratinen pe.” **8** O Isus phēnda hem akava: “Ili te nesava đuvlja isi deš srebrna kovanice i jekh našali, so ka čerel? Ka tharel o svetlo, ka šulaj o čher hem šukar ka rodel i kovanica đikote na arakhi la. **9** I kad ka arakhi la, ka vičini ple amalinjen hem ple komšiken kora peste hem ka phenel lendje: ‘Radujinen tumen mancar! Arakhlijum i kovanica savi našalđum.’ **10** Ađahar, vaćerava tumendje, ovela radost maškarō andelja e Devlesere zako jekh grešniko kad irini pe taro ple grehija ko Devel.” **11** I o Isus phēnda: “Jekhe manuše ine duj čhave. **12** I o tikneder čhavo phēnda ple dadese: ‘Dade, de man akana o kotor oto barvalipe klo so pripadini maje.’ I ađahar o dad ulavđa lendje plo barvalipe. **13** I palo nekobor dive o tikneder čhavo čedindja sa so inole, dželo ki durutni phuv hem adari halja sa plo barvalipe ađahar so živindja dilikane. **14** Kad halja sa o love, ulo baro bokhalipe ani adaja phuv i tegani na inole so te hal. **15** I dželo te čerel buti koro jekh manuš kova živindja adari. Adava manuš bičhalđa le pese ko polje te arakhi balen. **16** O čhavo edobor inele bokhalo da manglia te hal adava so hana o bale, ali niko na dindja le ništa hajbnase, čak ni adava. **17** A kad lelja te razmislini šukar, phēnda: Mle dadesere bućarnen isi da buderi hajbnase, a me akate merava bokhatar! **18** Ka irinav man koro mlo dad hem ka phenav lese: ‘Dade, grešindum anglo Devel hem angla tute! **19** Na injum dostoјno akana te vaćerav da injum to čhavo. Molinava tut, le man sar jekhe bućarne te čerav buti kora tute.’ **20** I lelja te džal koro plo dad. Pana sar inele dur ple dadesere čherestar, lesoro dad dikhlija le sar avela. Pelo e dadese žal, prastandilo đi leste, zagrlinda le hem čumudindja le. **21** Tegani o čhavo phēnda: ‘Dade, grešindum anglo Devel hem angla tute! Na injum dostoјno akana te vaćerav da injum to čhavo.’ **22** A o dad

phendā ple slugendē: 'Sig anen o najšužo ogrtači hem urjaven le! Čhiven lese i angrustik ko naj hem o sandale ko pre! **23** Anen okole thuljarde telco te čhinen, te ha hem te slavina, **24** adalese so akava mlo čhavo inele mulo, a akana dživdilo, inele našaldo, a akanai arakhlo.' I lelje te veselinen pe. **25** A o phureder čhavo čerela ine buti ki njiva. I ko iriba, alo paše uzalo čher i šundā bašaliba hem čheliba. **26** Tegani vičindā jekhe sluga te pučel le so ulo adava. **27** O sluga phendā lese: 'To phral irindā pe čhere. To dad čhindā e thuljarde telco adalese so dikhlija le dživde hem saste.' **28** I o phureder čhavo holjandā hem na manglja te đerdini ko čher. Tegani lesoro dad iklilo hem molindā le te đerdini. **29** A ov phendā ple dadesē: 'Ače, sa edobor berša kandava tut sar robo hem nikad na phagljum to lafi, a nijekhvar na dindan man ni buzore te šaj mle amalencar te veselinav man. **30** A kad alo akava čhavo klo, kova halja to imanje e kurvencar, tu čhindan lese thuljarde telco.' **31** A lesoro dad phendā lese: 'Mlo čhavo, tu stalno injan mancar. I sa soi mlo-klo. **32** Ali, valjanđam ađahar te slavina hem te radujina amen adalese so akava, to phral, inele mulo, a akana dživdilo; inele našaldo, a akanai arakhlo!"

16 O Isus ple učenikonendē vaćerđa akaja priča: "Jekhe barvale manuše ine upravniko kole tužinde da halja lesoro barvalipe. **2** I o barvalo vičindā le hem phendā lese: 'So šunava tatar adava? Ana maje o spisko kote pisindan mle lovendar adalese so našti više te čere buti kora mande sar upravniku!' **3** Tegani o upravniko phendā ana peste: 'So ka čerav kad mlo gospodari ka cidel man tari buti? Na injum edobor zoralo te handav, a lađava te prosinav. **4** Džanav so te čerav te šaj o manuša priminjen man pumenđe ano čhera kad ka ovav cidime tari buti.' **5** I vičindā sa ple gospodaresere dužnikonen, i phendā

e prvonese: 'Kobor aveja mle gospodarese?' **6** A ov phendā: 'Šel burija uljeja.' Tegani o upravniko phendā lese: 'Siđar le o lil klo hem čhiv da aveja lese pinda.' **7** I pučlja avere: 'A tu kobor aveja mle gospodarese?' A ov phendā: 'Šel burija điveja.' I olese da phendā o upravniko: 'Le o lil klo hem čhiv da aveja lese oftovardeš.' **8** I gospodari pohvalindā e nepoštenone upravniko so inele džando hem so ađahar postupindā. Akava mothoj dai o manuša oti akaja phuv po džande ko postupci premalo pumarende taro manuša oto svetlost. (*aiōn g165*) **9** Vaćerava tumenđe: čeren o manuša te oven tumare amala ađahar so ka pomožinen lendje akale phuvjakere barvalipnaja, te šaj, kad naka ovel tumenđe više korisno adava barvalipe, te oven primime ano večna čhera ano nebo. (*aiōnios g166*) **10** Kovai verno ano najtikore buća, ov ka ovel verno hem ano najbare; a kova nane pravedno ano najtikore buća, ov naka ovel pravedno hem ano najbare. **11** Te na injen verna ano akala phuvjakoro barvalipe, ko ka mukel tumenđe ano vasta o čaćimasoro barvalipe? **12** Te na injenle verna ano averesoro barvalipe, ko ka del tumen tumaro? **13** Nijekh sluga našti kandel duje gospodaren. Ili ka mrzini jekhe, a ka volini e duitone; ili jekhese ka ovel poslušno, a e duitone naka podnosini. Našti kanden hem e Devle hem o barvalipe." **14** Sa adava, so vaćerđa o Isus, šunde o fariseja kola volinde barvalipe, i asandile lese. **15** A o Isus phendā lendje: "Tumen injen adala so čerena tumen pravedna anglo manuša, ali o Devel džanel dai tumare vile bišukar. Jer soi but vredno e manušendje, adavai gadno e Devlese." **16** Tegani o Isus phendā: "O Zakoni e Mojsijasoro hem o Lila e purane prorokonengere sikavena ine e manušen di o aviba e Jovanесoro, a od tegani vaćeraja o Šukar lafi taro carstvo e Devlesoro hem terinaja sarijen te

đerdinen ano leste. **17** A palem, angleder o nebo hem i phuv ka nakhen, negoli jekh slovo oto Zakoni e Mojsijasoro te properel, te našali plo autoritet. **18** Jekh primer: Kova tumendar ačhaj pla romnja hem lela avera, čerela preljuba. Hem kova lela romnja kola o rom muklja, isto čerela preljuba.” **19** O Isus phendā: “Inele nesavo barvalo manuš kova urjela pe ine sa ano najšuže šeja hem taro dive ko dive hala ine najšukar habinja. **20** Angli lesiri kapija sa ano čirevija pašljola ine nesavo čororo manuš palo anav Lazar. **21** Ov but manglia te čaljari pe okolestar so ačhola ine palo hajba e barvalesoro. I ko sa adava, sar pašljola ine angli kapija, di o diline đukle avena ine hem ližinena lesere čirevija. **22** Kad mulo o čororo, o andelja legarde le e Avraame se ki angali. I o barvalo da mulo hem inele parume. **23** I ano than e mulengoro, ano bare muke, o barvalo vazdindža ple jačha hem odural dikhla e Avraame hem e Lazare lese ani angali.

(Hadēs g86) **24** Tegani vičinđa: ‘Pradade Avraame, smilujin tut maje hem bičhal e Lazare te čhivel plo upruno kotor e najestarano pani hem te avel te šudrari mli čhib, adalese so but injum mučime ani akaja jag.’ **25** A o Avraam phendā: ‘Mlo čhavo, setin tut da primindan to šukaripe tuće ko dživdipe, a o Lazar plo bišukaripe. A akanai e Lazarese šukar akate, a tu mučineja tut. **26** Sem adava, isi bari provalija maškar amende hem tumende i te manglia neko te nakhel akatar kora tumende ili adathar kora amende, naka šaj.’ **27** A o barvalo phendā: ‘Onda molinava tut, pradade Avraame, bičhal e Lazare mle dadese ko čher. **28** Adari isi man pandž phralja. Nek o Lazar vaćeri lende te irinen pe taro pumare grehija ko Devel, te na aven hem on ko akava than e mukengoro.’ **29** A o Avraam phendā: ‘Isi len o Zakoni e Mojsijasoro hem o Lila e purane prorokonengere. Nek šunen

olen!' **30** A ov phēđa: 'Nane adava dovoljno, pradade Avraame! Ali te alo lenđe neko taro mule, ka obratinen pe.' **31** I o Avraam phēđa lese: 'Te na šunde adava so pisindā o Mojsije hem o proroci, naka šunen ni te neko uštino taro mule.'"

17 O Isus phēđa ple učenikonendē: "O iskušenja čače ka aven, ali pharo okolese prekala kaste avena! **2** Olese ka ovel ine po šukar ki men te ovel lese phandlo baro bar hem te ovel frdime ano more, nego te čerel jekh akale tikorendar te perel ano greh. **3** Arakhen tumen! Te grešindā nesavi verno osoba, vaćer laće so adava nane šukar, a te pokajindā pe, oprostin laće. **4** I te efta puti ko dive grešini premala tute hem efta puti avela kora tute hem vaćeri će: 'Kajinav man', oprostin laće." **5** O apostolja phende e Gospodese e Isusese: "De amen po bari vera!" **6** A o Gospod phēđa: "Te isi tumen vera tikori sar zrno ot gorušica, ka phenen ine akale kaštēse: 'Ikal tut oto koreno hem sadin tut ano more!' I ka šunel tumen ine. **7** Kova tumendar ka phenel ine ple slugase, kova handela ili arakhi e bakren, kad irini pe tari njiva: 'Siđar ava akari hem beš te ha maro'? **8** Na li angleder ine ka phenel lese: 'Ćer maje te hav, phand tut i kecelja hem kande man đikote hava hem pijava, a palo adava tu ka has hem ka piće'? **9** Na li valjani te zahvalini e slugase adalese so čerđa adava so ine lese phendo? Na valjani. **10** Ađahar hem tumen, kad čerena sa so phēđa tumendē o Devel, vaćeren: 'Amen injam sluge kolendē na valjani te zahvalini pe! Ćerđam samo soi amari butil!'" **11** I sar o Isus džala ine nakori diz Jerusalim, nakhino maškari regija Samarija hem i regija Galileja. **12** I sar đerdini ine ko nesavo gav, nakoro leste ale deš gubavci kola terdine po dur olestar **13** hem vičinde: "Isuse, Gospodarona, smilujin tut amende!" **14** Kad dikhla len o Isus, phēđa lende:

"Džan hem mothoven tumen e sveštenikonendel!" I sar ine džana dromeja, saslide tari guba. **15** I jekh olendar kad dikhlja so saslilo, irinda pe koro Isus slavindo e Devle oto sa o glaso. **16** Pelo anglo lesere pre mujeja di phuv, zahvalindoj lese. A ov inele Samarijanco. **17** Tegani o Isus pučlja: "Na li deš saslide? A kaj pana okola enja? **18** Nijekh li olendar na aračhilo te irini pe hem te slavini e Devle, sem akava jekh kova čak nane ni Jevrejco?" **19** I phendā e manušese: "Ušti hem dža! Ti vera spasinda tut!" **20** Jekh dive o fariseja pučle e Isuse kad ka avel o carstvo e Devlesoro. O Isus phendā lendē: "O carstvo e Devlesoro na avela e znakonencar saven ka šaj te dikhen tumare jačhencar. **21** Naka šaj te phenel pe: 'Ače akatei!' ili 'Eče adari!' Adalese soi o carstvo e Devlesoro maškara tumendel!" **22** Tegani phendā ple učenikonendē: "Avela o vreme kad ka mangen te dikhen jekh oto dive kad me, o Čavo e manušesoro, ka vladinav sar caro, ali naka šaj te dikhen. **23** O manuša ka phenen tumendē: 'Eče adari!' ili 'Ače akatei!' Ali ma džan olencar te roden man! **24** Adalese so o aviba e Manušesere Čhavesoro ko lesoro dive ka ovel sar i munja kad čhabela taro jekh krajo e nebosoro, a svetlini ko dujto. **25** Ali angleder adalestar valjani but te patinav hem te ovav odbacime akala generacijatar. **26** Hem sar so inele ano vreme kad o Noje živindā, ađahar ka ovel hem ano vreme kad me, o Čavo e manušesoro, ka avav. **27** O manuša ine hana hem pijena, lena pe hem dena pe sa di o dive kad o Noje đerdindā ki barka. Tegani alo o baro pani hem tasavđa sarijen kola na inele ani barka. **28** Ađahar da inele ano vreme kad o Lot živindā. O manuša ani diz Sodoma ine hana hem pijena, činena hem biknena, sadinenha hem vazdena čhera. **29** A ko dive kad o Lot iklilo tari Sodoma, odupral sar bršin peli jag hem

žuta bara save thabljona hem mudarđa sarijen kola ačhile ani diz. **30** Ađahar da o manuša naka oven spremna ko dive kad me, o Čhavo e manušesoro, ka avav. **31** Ko adava dive, ko ka ovel upro čher, a lesere stvarija ano čher, ma te huljel te lel len. Ađahar da, ko ka ovel ki njiva, ma te irini pe čhere palo ple stvarija. **32** Setinen tumen so ulo e Lotesere romnjaće! **33** Ko dikhela te arakhi plo dživdipe, naka ovel le večno dživdipe; a ko našali plo dživdipe, ka ovel le večno dživdipe. **34** Vaćerava tumendje, ki adaja rat kad ka irinav, duj džene ka pašljon ko jekh than e pašljojbnasoro. Jekhe ka lel pe, a e dujtone ka ačhaj pe. **35** Ka oven duj đuvlja kola zajedno ka čeren hajbnase. Jekha ka lel pe, a e dujtona ka ačhaj pe. **36** Duj murša ka čeren buti ki njiva; jekhe ka lel pe, a e dujtone ka ačhaj pe.” **37** I on pučle e Isuse: “Kaj, Gospode?” A ov phendja lendje: “Kaj isi mulo telo, adari čedena pe o lešinarija.”

18 Tegani o Isus vaćerđa ple učenikonenđe priča te sikaj len sar stalno valjani te molinen pe bizo te odustajinen. Vaćerđa: **2** “Inele nesavo sudija ani jekh diz. Na darandilo e Devlestар hem na ačhilo lese đi o manuša. **3** A inele hem nesavi udovica ani adaja diz. Oj stalno avela ine koro leste hem molini le: ‘De man pravda anglo okova kova tužini man!’ **4** Ov jekh vreme na manglja te pomožini lače. Ali kad nakhlo nesavo vreme, phendja korkoro pese: ‘lako na darava e Devlestар hem na ačhilo maje đi o manuša, **5** ka dav pravda akala udovicaće, adalese so but puti avela kora mande, i te na avel više te dosadini man!’” **6** Tegani o Gospod o Isus phendja: “Razmislinen adalestar so phendja o nepravedno sudija! **7** O Devel li naka del pravda ple birimendje kola rat hem dive molinena le? Ov li ka ačhaj len te adžičeren? **8** Vaćerava tumendje, ka del len pravda sigate. Ali kad me, o

Čhavo e manušesoro, ka irinav ki phuv, ka arakhav li manušen kolen isi esavki vera?" **9** Tegani o Isus vačerđa akaja priča okolende kola mislinde dai pravedna, a averen dikhle sar po tikoren pumendar: **10** "Duj manuša džele ko Hram te molinen pe: jekh fariseji, a o dujto cariniko. **11** O fariseji, terdindoj, molindja pestar: 'Devla, hvala će so na injum sar avera manuša: čora, nepravedna, preljubnici ili sar akava cariniko. **12** Postinava duj puti ano kurko; dava će dešto kotor oto sa so priminava.' **13** A o cariniko, terdindoj odural, na manglja ni te dikhel nakoro nebo, nego khuvela pe ine ko gruđa te mothoj pli tuga hem vačeri: 'Devla, ov milosno maje, e grešnikose!' **14** Vačerava tumendje: akava cariniko irindja pe čhere opravdime anglo Devel, a na o fariseji! Adalese so đijekh kova povazdela pe, ka ovel peravdo; a o ponizna ka oven povazdime." **15** O manuša anena ine anglo Isus pumare tikore čhavoren te čhivel ple vasta upro lende hem te blagoslovini len. I kad o učenici dikhle adava, vačerena lendje ine te na čeren adava. **16** Ali o Isus vičindja len angla peste vačerindoj e učenikonendje: "Muken e čhavoren te aven kora mande hem ma braninen lendje, adalese so esavkendje pripadini o carstvo e Devlesoro! **17** Čače vačerava tumendje, ko na primini o carstvo e Devlesoro sar adala čhavore, naka đerdini ano leste." **18** I nesavo šerutno e jevrekengoro pučlja e Isuse: "Učitelju šukareja, so valjani te čerav te dobinav o večno dživdipe?" (aiōnios g166) **19** A o Isus phendja lese: "Sose vičineja man šukareja? Samoi o Devel šukar. **20** O naredbe e Devlesere đane: 'Ma čer preljuba!', 'Ma mudar!', 'Ma čor!', 'Ma svedočin hovavne!', 'Poštujin te dade hem te daja!'" **21** Tegani o šerutno phendja: "Sa adava ičerava pana taro tikoripe." **22** Ko adava, o Isus phendja lese: "Pana jekh ačhola tut te čere: biknin sa so isi

tut, a o love de e čororenđe i ka ovel tut barvalipe ano nebo. Tegani ava hem phir pala mande.” **23** A ov kad šundā adava, rastužisalo adalese so na manglja te biknel plo baro barvalipe. **24** A kad dikhļa le o Isus sar rastužisalo, phendā: “Kobori pharo e barvalenđe te đerdinen ko carstvo e Devlesoro! **25** Po lokhei e kamilaće te nakhel maškaro kan e suvjakoro nego e barvalese te đerdini ko carstvo e Devlesoro.” **26** A o manuša kola šunde adava, phende: “Kova onda šaj te ovel spasime?” **27** A o Isus phendā lendē: “So nane moguće e manušenđe, moguće i Devlese.” **28** O Petar phendā: “Ače, amen sa ačhavđam te dža pala tute.” **29** A o Isus phendā lendē, e učenikonendē: “Čače vaćerava tumendē, đijekh kova ačhavđa plo čher, ili e romnja, ili e phraljen, ili e dade hem e daja, ili e čhaven zbog o carstvo e Devlesoro, **30** ka primini po više ko akava sveto adalestar so ačhavđa hem ka primini o večno dživdipe ko sveto savo avela.” (*aiōn g165, aiōnios g166*) **31** O Isus cidinđa pe e dešduje apostolencar ki strana hem phendā lendē: “Ače, džaja nakoro Jerusalim. Adari ka ovel sa adava so o proroci pisinde ko Svetu lili mandar, e Manušesere Čhavestar. **32** Ka den man ko manuša kola nane Jevreja. On ka maren muj mancar, ka vredinen man hem ka čhungaren man. **33** Ka šibinen man hem ka mudaren man, ali o trito dive ka uštav taro mule.” **34** O učenici na halile ništa adalestar so o Isus vaćerđa lendē. O značenje adale lafengoro inele garavdo olendar i na džande sostar o Isus vaćeri. **35** Kad o Isus alo paše uzali diz Jerihon, uzalo drom bešela ine nesavo kororo manuš hem prosini. **36** Kad o kororo manuš šundā sar o narodo nakhela, raspučlja pe soi adava. **37** I phende lese so o Isus o Nazarećanin nakhela. **38** Tegani o kororo vičindā: “Isuse, Čhaveja Davidesereja, smilujin tut maje!”

39 A o manuša kola phirde anglo Isus vičinde upro leste te traini, ali ov pana po zorale vičinda: "Čhaveja Davidesereja, smilujin tut maje!" **40** Tegani o Isus terdino hem naredindā te anen e korore anglo leste. I kad ande le, o Isus pučlja le: **41** "So mangeja te čerav će?" A o kororo phendā: "Gospode, mangava te dikhav." **42** I o Isus phendā lese: "Dikh! Sasljardo injan adalese so verujindan." **43** I otojekhvar o kororo šaj ine te dikhel hem phirđa palo Isus slavindoj e Devle. I sa o manuša kola dikhle adava so ulo zahvalinde e Devlese.

19 O Isus đerdindā ani diz Jerihon. I sar nakhela ine maškari diz, **2** alo nesavo manuš palo anav Zakej te dikhel le. O Zakej inele jekh taro šerutne e carinikonengere ani diz hem inele barvalo. **3** Ov čerela ine nesar te dikhel koi adava o Isus, ali našti ine taro narodo adalese so inele pretičkoro. **4** Adalese prastandilo po anglal hem uklinda upro e smokvakoro kaš te šaj dikhel e Isuse adalese so džanda da valjani te nakhel adathar. **5** A kad o Isus reslo adari, dikhija upre hem phendā lese: "Zakej, hulji sigate! Avdive valjani te ovav ano to čher." **6** I o Zakej huljilo sigate hem anda le čhere kora peste radosno. **7** Sa o manuša kola dikhle adava vaćerde e Isusestar so na valjanda te džal te bešel e grešnikoja lese ano čher. **8** A o Zakej terdino hem phendā e Gospodese e Isusese: "Ače, Gospode, ekvaš oto barvalipe mlo ka dav e čororenđe, a te nekas hovavđum, ka irinav lese štar puti više." **9** A ko adava, o Isus phendā lese: "Avdive o Devel anda o spasenje ano akava čher, adalese soi hem o Zakej potomko e Avraamesoro. **10** Me, o Čhavo e manušesoro, aljum te rodav hem te spasinav e našalden!" **11** But manuša šunena ine adava so o Isus vaćerđa. I sar o Isus inele paše uzalo Jerusalim, o manuša mislinde da o carstvo e

Devlesoro otojekhvar ka mothoj pe. Adalese so ađahar mislinde, o Isus phendā lendē pana jekh priča: **12** “Inele jekh ugledno manuš kova spremisalo te džal ki durutni phuv koro jekh baro vladari kova ka čhivel le zako caro upri lesiri phuv, a palo adava te irini pe čhere. **13** I vičindā ple deše slugen, dindā len po ekvaš kilo srebro hem phendā lendē: ‘Ćeren maje više love ađahar so ka ćeren buti adaleja đikote na avava.’ I dželo ko drom. **14** A o manuša oti lesiri phuv mrzinde le i bičhalde pumare manušen koro baro vladari vaćerindo: ‘Na mangaja akale te ovel amaro caro.’ **15** Kad o ugledno manuš irindā pe sar caro, terindā te vičinen koro leste okole slugen, kolendē dindā love, te dikhel kobor love ćerde lese. **16** O prvo sluga alo vaćerindo: ‘Gospodarona, oto love save dindan man, ćerđum deš puti edobor.’ **17** I ov phendā lese: ‘But šukar. Tu injan šukar sluga! Adalese so injanle maje verno ko najhari, dava tut te vladine upro deš dizja!’ **18** O dujto sluga alo vaćerindo: ‘Gospodarona, oto love save dindan man, ćerđum pandž puti edobor.’ **19** I lese phendā: ‘Dava tut te vladine upro pandž dizja!’ **20** O trito sluga alo vaćerindo: ‘Gospodarona, ače te love save dindan man. Garavđum len ano jekh kotor e šejengoro. **21** Ćerđum ađahar adalese so darandiljum tatar so injan strogo manuš. Leja so nane klo hem čedeja so avera manuša sejinde.’ **22** A ov phendā lese: ‘Tu na injan šukar sluga! Palo te lafija ka sudinav tut. Te džandan so injum strogo manuš, da lava so nane mlo hem čedava so avera sejinde, **23** sose onda na dindan mle love ki kamata? Đi akana ka ovel man ine više love save ka lav ine avindoj čhere.’ **24** Tegani phendā okolendē kola terdine uzalo leste: ‘Len akale slugastar o love hem den len okoiese kas isi deš puti edobor!’ **25** A on inele protiv hem phende: ‘Ali,

gospodarona, ole već isi pandž kilja srebro.' **26** O caro phendā:
'Dikhena da đijekhe kas isi, ka del pe lese pana, a okole kas
nane ka lel pe lestar hem okova hari so isi le. **27** A okolen mle
neprijateljen, so na mangle te ovav lengoro caro, anen akari
hem čhinen len angla mande!" **28** I kad vaćerđa lendē adava, o
Isus dželo nakoro Jerusalim phirindoj anglo ple učenici. **29** Kad
alo paše uzalo gava Vitfaga hem Vitanija, uzali gora vičimi E
maslinakiri, bičhalđa duje učenikonen **30** vaćerindoj: "Džan ko
adava gav savoi angla tumende. I kad ka đerdinen, ka arakhen
phandle terne here upro saveste pana nijekh manuš na beštino.
Phraven le hem anen le akari. **31** Te neko pučlja tumen: 'Sose
phravena le?', vaćeren lese: 'E Gospodese valjani.'" **32** On
džele hem arakhle ađahar sar so phendā lendē o Isus. **33** I
sar phravena ine e terne here, o manuša, kasoro inele o terno
her, pučle len: "Sose phravena e terne here?" **34** A on phende:
"E Gospodese valjani." **35** I ande e here anglo Isus. Čhivde
pumare fostanja upro her hem pomožinde e Isusesē te uštel
upro leste. **36** I sar džala ine anglal bešindoj upro her, o manuša
dinde le čast ađahar so buljarena ine pumare fostanja upro drom
anglo leste. **37** A kad alo paše uzalo than kotar huljela pe ine
tari E maslinakiri gora, sa o učenici so inele adari lelje radosno
hem oto sa o glaso te slavinen e Devle zako sa o čudesija
save dikhle, **38** vaćerindoj: "Blagoslovime o Caro kova avela
ano anav e Gospodesoro! Nek ovel mir ano nebo hem slava e
Devlese ko učipe!" **39** Tegani nesave fariseja, kola inele maškaro
lende, phende e Isusesē: "Učitelju, phen te učenikonendē te na
vaćeren adava." **40** A o Isus phendā lendē: "Phenava tumendē,
te trainde on, o bara ka vičinen slavindoj!" **41** I kad o Isus alo
paše uzalo Jerusalim, dikhindoj i diz, rundja laće **42** vaćerindoj:

"Oh, so bi mangava hem tu avdive te džane so ka anel će mir! Ali akanai garavdo te jačhendar. **43** Ka aven o dive kad te neprijatelja ka čhiven će barikade, ka opkolinen tut hem taro sa o strane ka pritiskinen tut. **44** Ka uništinjen hem tut hem te dizutnen. Naka ačhaven ni jekh bar ko lesoro than adalese so na pendžardan o vreme kad o Devel alo te spasini tut." **45** Kad o Isus alo ano Jerusalim, đerdinđa ano boro e hramesoro hem lelja te ispudini adathar okolen so biknena. **46** Phendā lendē: "Pisimei ko Sveti lili: 'O čher mlo ka ovel than kote o manuša ka molinen pe', a tumen čerđen lestar 'than kote čedena pe o čora!'” **47** I oto dive ko dive, o Isus sikavđa e manušenano boro e hramesoro. A o šerutne sveštenici hem o učitelja e Zakonestar zajedno e jevrevjengere starešinencar rođena ine sar te čeren o Isus te ovel mudardo, **48** ali na arakhle so te čeren adalese so sa o manuša pažljivo šunena ine lesoro sikaviba.

20 I jekhvar sar o Isus sikaj ine e manušenano boro e hramesoro hem vaćeri lendē ine o Šukar lafi, ale uzalo leste o šerutne sveštenici, o učitelja e Zakonestar hem o starešine **2** hem pučle le: "Vaćer amendē kotar tuće pravo te čere akava? Ko diđna tut pravo?" **3** A o Isus phendā lendē: "Hem me tumen ka pučav nešto. Vaćeren maje: **4** Ko diđna pravo e Jovanese te krstini e manušen, o Devel kovai ano nebo ili o manuša?" **5** A on raspravinde pe maškara pumende vaćerindoj: "Te phendam 'o Devel kovai ano nebo', ov ka pučel amen sose onda na verujindam lese. **6** A te phendam 'o manuša', sa o manuša ka mudaren amen ađahar so ka frden bara upra amende, adalese soi uverime da o Jovan inele proroko." **7** Adalese phende e Isusese da na džanen ko diđna pravo e Jovanese. **8** I o Isus phendā lendē: "Ni me onda naka phenav tumendē kotar maje

pravo akava te čerav.” **9** Tegani o Isus lejja te vaćeri e narodose akaja priča: “Nesavo manuš sadinda vinograd, iznajmindā le e vinogradarenđe hem dželo ko drom ko but vreme. **10** I kad alo o vreme te čeden pe o drakha, bičhalda e sluga koro vinogradarija te šaj den le oto bijandipe e drakhakoro sar so dogovorinde pe. Ali o vinogradarija marde le hem bičhalde le palal čuče vastencar. **11** I o gospodari bičhalda avere sluga. Ali on hem ole marde, lađarde le hem bičhalde le palal čuče vastencar. **12** I palem o gospodari bičhalda koro lende avere sluga. A on čerde le ko rata hem frdinde le avri taro vinograd. **13** Tegani o gospodari oto vinograd mislinda pe so te čerel, i phenda: ‘Ka bičhalav lende mle mangle čhave. Šaj ole ka poštujinen.’ **14** Ali kad o vinogradarija dikhle le, vaćerde maškara pumende: ‘Akavai o nasledniko. Hajde te mudara le hem amendē te ačhol o nasledstvo.’ **15** I frdinde le avri taro vinograd hem mudarde le. So mislinena, so ka čerel o gospodari adale vinogradarenđe? **16** Ka avel hem ka mudari len, a o vinograd ka iznajmini averendē.” I okola kola šunde adaja priča, phende: “Te na del o Devel adava te ovel!” **17** A o Isus dikhļja ano lende hem phenda: “A so onda značini adava soi pisime e Mesijastar ano Sveti lil: ‘O bar savo odbacinde o zidarija ulo najbitno bar e čheresoro?’ **18** Đijekh kova perela upro adava bar, ka phagel pe, a te pelo adava bar upra nekaste, ka zgnječini le.” **19** A o učitelja e Zakonestar hem o šerutne sveštenici mangle tegani te dolen e Isuse, adalese so džande da adaja priča oto bišukar vinogradarija vaćeri olendar, ali darandile e manušendar. **20** O učitelja e Zakonestar hem o šerutne sveštenici posmatrinena ine e Isuse. Bičhalde koro leste špijunen, kola čerde pe dai iskrena, te tužinen le da vaćerđa nešto bišukar i te šaj preden le ko upravniko e rimesoro te

osudini le. **21** I o špijunja pučle e Isuse: "Učitelju, džanaja da vaćereja hem sikaveja šukar hem na dikheja kovai kova, nego čaćimase sikaveja o drom e Devlesoro. **22** Valjani li amen o Jevreja te platina o porez e rimesere carose ili na?" **23** A o Isus džanđa so on mangle te prevarinen le i phendā lendē: **24** "Mothoven maje i kovanica savaja platinena o porez. Kasiri slika hem kasoro anav isi la?" A on phende: "E carosoro." **25** Tegani o Isus phendā lendē: "Onda, den e carose okova so pripadini e carose, a e Devlese okova so pripadini e Devlese." **26** I ađahar o špijunja našti ine te arakhen ništa bišukar ano okova so o Isus vaćerđa i trainde adalese so inele zadivime lesere vaćeribnaja. **27** I ale koro Isus nesave sadukeja kola vaćerena da nane uštiba taro mule. On pučle e Isuse: **28** "Učitelju, o Mojsije amendē e Jevrejenđe phendā so te čerel o manuš te mulo lesoro phral kova pala peste ačhavđa romnja bizo čhave. Adava manuš valjani te lel ple mule phralesere romnja te šaj oj te bijani čhave kova ka nasledini o barvalipe e mulesoro hem ka akhari lesoro anav. **29** Ađahar, inele efta phralja. O prvo lelja romnja i mulo, a na ačhavđa pala peste čhaven. **30** O dujto phral lelja ple mule phralesere romnja, ali hem ov mulo. **31** Tegani o trito phral lelja adala romnja i mulo hem ađahar sa avera phralja. I nijekh olendar na ačhavđa čhaven pala peste. **32** Ko kraj muli hem i romni. **33** Kasiri onda romni oj ka ovel kad ka uštel pe taro mule, a inele dindi ko sa o efta phralja?" **34** O Isus phendā lendē: "O manuša ko akava sveto lena pe hem dena pe. (aiōn g165) **35** A okola kolen o Devel smatrini dai dostoyna te oven vazdime taro mule hem te živinen ko sveto savo avela, ni ka len pe ni ka den pe. (aiōn g165) **36** Adalese so našti više ni te meren: ka oven sar o andelja. On ka oven čhave e Devlesere, adalese so o

Devel ka vazdel len taro mule. **37** A so o mule uštena, mothovđa hem o Mojsije kad ko than oto Sveti lil kote pisini oto grmo savo ine thabljola, o Gospod vaćeri dai 'Devel e Avraamesoro, e Isaakesoro hem e Jakovesoro' iako tegani inele mule. **38** A o Devel nane Devel e mulengoro, nego Devel e dživdengoro. Adalese soi e Devlese on pana dživde." **39** Nesave učitelja e Zakonestar phende e Isusese: "Učitelju, šukar vaćerđan!" **40** I darandile te pučen le bilo so aver. **41** Tegani o Isus pučlja okolen so ine šunena le: "Sar šaj o učitelja e Zakonestar te vaćeren dai o Mesija samo e carosoro e Davidesoro čhavo? **42** A korkoro o David phenela ano Lil oto Psalmija: 'O Gospod phendā mle Gospodese e Mesijase: Beš ko počasno than uzala mande **43** đikote na pašljarava te neprijateljen talo te pre!' **44** O David e Mesija vičini 'Gospode'. Sar onda o Mesija šaj te ovel lesoro čhavo?" **45** Tegani anglo sa o manuša, o Isus phendā ple učenikonendje: **46** "Arakhen tumen e učiteljendar e Zakonestar! On volinena te phiren urjavde ano bare fostanja te dičhol dai pobožna hem te pozdravinen len o manuša ko trgija. Volinena te bešen ko anglune thana ano sinagoge hem ko gozbe. **47** Ko hovavne lena e udovicendar okova so isi len, hem molinena bare molitve sar te dikhen len o manuša dai pobožna. On ka oven po zorale kaznime nego avera manuša."

21 Na nakhlo but palo adava, o Isus dikhela ine sar o barvale manuša avena ko Hram hem čhivena love ani kutija zako čediba. **2** Ađahar dikhlija hem jekha čorora udovica sar čhivela samo duj tikore kovanice. **3** Tegani phendā: "Čače vaćerava tumendje, akaja čorori udovica čhivđa više sarijendar. **4** Adalese so sare akala dinde oto buderi so isi len, a oj, kojai čorori, dindja sa so inola." **5** I sar nesave učenici vaćerena ine adalestar sari o Hram

šukar ukrasime šuže bare barencar hem e daronencar, o Isus phendā: **6** “Ka avel o dive kad oto sa akava so dikhena naka ačhol ni bar upro bar. Đijekh ka ovel peravdo.” **7** I on pučle e Isuse: “Učitelju, kad adava ka ovel? So ka mothoj amendē da alo adava dive?” **8** A o Isus phendā: “Dikhen te na oven hovavde. Adalese so but džene ka aven ano mlo anav vaćerindoj: ‘Me injum o Hrist’ hem: ‘Alo paše o kraj akale vremesoro.’ Ma džan palo lende! **9** A kad šunena zako mariba hem zako pobune, ma te daran. Adalese so prvo adava valjani te ovel, ali nane odmah o kraj.” **10** Tegani phendā lendē: “O manuša ka maren pe e manušencar hem o carstvo e carstvoja. **11** Ko but thana ka oven bare zemljotresija, bokhalipe hem zaraze. Ka mothoven pe čudesna znakija ko nebo savendar o manuša ka daran. **12** Ali angleder sa adava, ka dolen tumen hem ka progoninen tumen, ka legaren tumen ko sudo ano sinagoge hem ko phandlipe, ka legaren tumen anglo carija hem anglo vladarija adalese so injen mle učenici. **13** Adava ka ovel tumendē te šaj svedočinen lendē mandar. **14** Adalese pana akana odlučinen te na planirinen save lafencar te braninen tumen. **15** Adalese so me ka dav tumen mudra lafija ko save nijekh tumaro protivniko naka šaj te irini lafi. **16** Ka izdajinen tumen hem tumare dada, tumare daja, tumare phralja, tumari familija hem tumare amala; hem nesaven tumendar ka mudaren. **17** I sare ka mrzinen tumen zbog mande, **18** ali niko naka šaj te uništini tumen, čak ni jekh bal tumare šerestar naka ovel uništimo. **19** Adaleja so ka ačhoven maje verna, ka dobinen o večno dživdipe.” **20** O Isus phendā hem akava: “I kad ka dikhen sar o Jerusalim opkolime e vojskendar, te džanen da alo lesoro vreme te ovel uništimo. **21** Tegani okola kola živinena ani e judejakiri regija nek našen ko gore. Okola

kola živinena ano Jerusalim nek ikljon avri, a kolai avri, te na
đerdinen ani diz. **22** Adalese so adala ka oven o dive kad o Devel
ka kaznini e manušen. Ađahar ka ovel te šaj pherđol sa so o
proroci pisinde ko Sveti lili. **23** Jao e khamnjendje hem okolendje
kola dena čuči ko adala dive! Adalese so baro bišukaripe ka ovel
upri phuv hem o Devel ka ovel but holjame hem ka kaznini akale
narodo. **24** Nesave olendar ka oven mudarde, a avera ka oven
legarde ko phandlipe maškar sa o nacije. O Jerusalim ka ovel
gazime e nacijendar sa đikote na nakhela lengoro vreme.” **25** O
Isus phendja hem akava: “I ka oven čudna znakija ko kham, ko
masek hem ko čerenja, a ki phuv o nacije naka džanen so te
ćeren oti dar zbog adava so o more ka ćerel glasna zvukija
hem bare talasija. **26** O manuša ka meren oti dar hem oto
adžičeriba o bišukaripe so avela ki phuv, adalese so o zoralipa e
nebosere ka oven potresime. **27** Tegani sare ka dikhen man,
e Čhave e manušesere, sar avava upro oblako ano zoralipe
hem ani bari slava. **28** Kad sa adava ka počini te ovel, terđoven
ko pre bizi dar hem vazden tumare šere adalese so o Devel
sigende ka oslobođeni tumen.” **29** Tegani o Isus phendja lendje
akaja priča: “Dikhen i smokva ili bilo savo aver kaš. **30** Kad
dikhena da ikljona listija upro leste, korkore džanen dai paše o
linaj. **31** Ađahar hem tumen kad dikhena da ovela adava so
phenđum tumendje, te džanen dai o carstvo e Devlesoro paše.
32 Čače vaćerava tumendje, akaja generacija naka nakhel đikote
sa adava na ovela. **33** O nebo hem i phuv ka nakhen, ali mle
lafija nikad naka nakhen.” **34** I o Isus phendja lendje: “Arakhen
tumen te na oven tumare gođa zaokupirime pibnaja, mačojbnaja
hem akale dživdipnasere brigencar i te resel tumen otojekhvar
adava dive. **35** Adalese so adava dive ka avel sar zamka upro

sa o manuša ki phuv. **36** Adalese oven džangale hem stalno molinen te nakhaven sa adava so valjani te ovel hem te šaj terđon radosno angla mande, anglo Čhavo e manušesoro.” **37** Diveja o Isus sikaj ine ano Hram, a raćaja ikljola ine tari diz hem džala te raćari ki gora vičimi E maslinakiri. **38** I but manuša sabajleja džana ine ko Hram te šunen le sar sikaj.

22 Avela ine paše i Pasha, savi inele prvo dive oto Prazniko e bikvascone marengoro. **2** O šerutne sveštenici hem o učitelja e Zakonestar rodena ine sar te čeren o Isus te ovel mudardo, ali darandile e narodostar. **3** Tegani o Sotoni đerdindā ano Juda vicime Iskariot kova inele jekh oto dešuduj apostolja e Isusesere. **4** Ov dželo koro šerutne sveštenici hem koro narednici e hramesere hem dogovorinda pe olencar sar te predel lende e Isuse. **5** On ule radosna hem phende e Judase da ka den le love. **6** I ov pristaninđa. I adahar lelja te rodel šukar prilika te izdajini e Isuse kad naka oven but manuša uzalo leste. **7** Kad alo o prvo dive oto Prazniko e bikvascone marengoro, ko savo valjanda te čhinel pe bakrore zaki Pasha, **8** o Isus phenda e Petrese hem e Jovanese: “Džan hem čeren amendje e pashakoro hajba te šaj te ha.” **9** A on phende lese: “Kaj mangeja te čera la?” **10** Ov phenda lende: “Šunen. So ka đerdinen ki diz Jerusalim, ka resel tumen jekh manuš kova akhari pani ano khoro. Džan palo leste. Ko čher ko savo ka đerdini **11** roden e čherutne hem vaćeren lese: ‘O učitelj pučela ki savi soba šaj te hal e pashakoro hajba ple učenikonencar?’ **12** I ov ka mothoj tumendje i bari upruni soba savi već pripremimo. Adari čhiven amendje zako hajba.” **13** I on dželete hem arakhle sa adahar sar so phenda lende o Isus i adari čhivde zako hajba e pashakoro. **14** I kad alo o vreme te hal pe i Pasha, o Isus čhivda pe uzalo astali

ple apostolencar. **15** I phendā lende: "Edobor zorale mangljum te hav akaja pasha tumencar angleder nego so ka ovav mučime hem mudardo. **16** Adalese so, vaćerava tumendē, naka hav aver Pasha đikote lakoro čaćimasoro značenje na pherđola ano carstvo e Devlesoro." **17** Tegani lelja i čaša e moljaja, zahvalindā e Devlese hem phendā e apostolendē: "Len akaja mol hem ulaven la maškara tumende. **18** Adalese so, vaćerava tumendē, naka pijav više mol đikote o carstvo e Devlesoro na avela." **19** I lelja o maro, zahvalindā e Devlese, phaglja le hem ulavđa le e apostolendē vaćerindo: "Akavai mlo telo savo dela pe tumendē. Akava nastavinen te čeren te setinen tumen mandar." **20** Ađahar lelja hem i čaša e moljaja palo hajba, vaćerindo: "Akaja čaša e moljaja nevoi savez ano mlo rat savo čhorela pe tumendē. **21** Ali ače, o manuš kova ka izdajini man mancari uzalo astali. **22** Adalese so, me, o Čhavo e manušesoro, valjani te merav sar soi odredime, ali jao okole manuše kova ka izdajini man!" **23** I o apostolja lelje te pučen pe maškara pumende kova olendar šaj te ovel adava so ka čerel ađahar nešto. **24** I o apostolja lelje te raspravinen pe kovai olendar najbaro. **25** A o Isus phendā lende: "Avere nacijengere carija vladinena upro lende hem o vladarija lengere pumen vičinena 'manuša kola čerena šukaripe'. **26** Ali tumen ma oven esavke! Nego, o najbaro maškar tumende nek ovel sar najtikoro, a o vođa nek ovel sar sluga. **27** A kovai po baro? Okova kovai uzalo astali ili okova kova kandela le? Ini okova kovai uzalo astali? A me maškara tumende injum sar okova kova kandela. **28** Tumen injen adala kola ačhile mancarano mle iskušenja. **29** I me dava tumen autoritet te vladinen ano carstvo, sar so mlo Dad o Devel diđda man: **30** te han hem te pijen maje uzalo astali ano carstvo mlo, hem te bešen ko

tronja te vladinen upro dešuduj plemija e Izraelesere.” **31** O Isus phendā: “Simone, Simone, ače o Sotoni rodinda e Devlestар te mukel lese te proverini tumari vera ana mande sar kad neko čhorela o điv maškari sita. **32** Ali me molindum tuće te ačhol ti vera ana mande. Džanav da ka hovave da na pendžareja man, ali kad ka irine ti vera ana mande, zorjar te phraljengiri vera.” **33** A ov phendā lese: “Gospode, injum spremno te džav tuja hem ko phandlipe hem ko meriba.” **34** A o Isus phendā: “Vaćerava će, Petre, o bašno naka đilabi avdive đikote trin puti naka hovave da na pendžareja man.” **35** I phendā e apostolendje: “Kad bičhalđum tumen ko drom bizo kese lovencar, bizo torbe hem bizi buderi obuća, na li falindā tumenđe nešto?” A on phende: “Ništa.” **36** Tegani o Isus phendā lendje: “Ali akana kas isi kesa e lovencar, nek lel la! Ađahar hem i torba! A kas nane mači, nek biknel plo ogrtači hem nek činelfse jekh. **37** Adalese so, vaćerava tumenđe, valjani te pherđol adava soi mandar pisime ko Sveti lili: ‘Dikhle le sar jekhe okolendar kola čerena bišukaripe.’ Čače, pherđola sa soi pisime mandar.” **38** A on phende: “Gospode, ače isi amen duj mačija!” A ov phendā: “Šukari!” **39** I iklindoj adathar, palo plo adeti, dželo ki E maslinakiri gora. Oleja dželete hem lesere učenici. **40** I kad resle adari, phendā lendje: “Molinjen tumen te na peren ko iskušenje!” **41** I cidindā pe dur olendar, edobor kobor šaj te frdel pe o bar, pelo ko kočija hem molindā pe e Devlese, **42** vaćerindoj: “Dade! Te mangeja, cide akaja čaša e patnjaja mandar, te na pijav olatar. Ali, nek ovel pali ti volja, a na pali mli.” **43** Tegani o andeo mothovđa pe lese taro nebo hem hrabrinđa le. **44** A kad inele ani po bari patnja, po zorale molindā pe. Lesoro znoj ulo sar kapke oto rat save perena ine upri phuv. **45** I pali molitva uštino, alo đi ple učenici hem

arakhija len sar sovena adalese so inele umorna taro tugujiba.

46 Tegani phendā lendē: "Sose sovena? Ušten hem molinen tumen te na peren ko iskušenje!" **47** Sar pana o Isus vačeri ine adava, ale nakoro leste but manuša kolen anda o Juda kova inele jekh oto dešduj apostolja. Ov alo koro Isus te čumudini le ki čham. **48** A o Isus pučlja le: "Judo, čumudipnaja li predeja man, e Čhave e manušesere?" **49** Kad o učenici kola inele adari dikhle so o Isus ka ovel dolime, pučle le: "Gospode, te napadina len li e mačencar?" **50** I jekh olendar khuvđa mačeja e šerutne sveštenikosere sluga hem čhindja lesoro desno kan. **51** A o Isus phendā ple učenikonendē: "Ačhaven tumen adalestar! Muken len te čeren adava!" I čhivđa plo vas ko than kote o sluga inele čhindo hem sasljarda le. **52** Tegani phendā okolendē so ale te dolen le, e šerutne sveštenikonendē, e hramesere narednikonendē hem e starešinendē: "Mačencar hem kaštencar aljen pala mande sar palo pobunjeniko. **53** Divencar injumle tumencar ano Hram, i na dolindēn man. Ali akavai tumaro vreme hem o zoralipe e tominakoro vladini." **54** I dolinde e Isuse hem adathar legarde le ko čher e bare sveštenikosoro. A o Petar odural džala ine palo lende. **55** Kad resle, tharde jag ko maškar e borosoro hem bešle uzalo late. O Petar bešlo olencar. **56** I nesavi sluškinja dikhlija le sar bešela uzali jag, i po šukar dikhlija ano leste hem phendā: "I akava inele e dolime manušeja!" **57** A o Petar hovavđa vačerindoj: "Đuvlije, na pendžarava le!" **58** Na nakhlo but palo adava, dikhlija le nesavo aver manuš hem phendā: "I tu injum jejh okolendar kola inele e dolime manušeja!" A o Petar phendā: "Manušeja, na injum!" **59** I kad nakhlo di ko jekh sati, aver nesavo odlučime phendā: "Čače akava inele e dolime manušeja, adalese soi hem ov Galilejco!" **60** A o Petar

phendā: "Manušeja, na džanav sostar vaćereja!" I ko adava momenti, sar pana vaćeri ine, o bašno đilabđa. **61** Tegani o Gospod o Isus irindā pe hem dikhija ano Petar, a o Petar setindā pe lesere lafendar: "Vaćerava će, Petre, angleder so o bašno avdive ka đilabi, trin puti ka hovave da na pendžareja man." **62** I iklilo taro boro hem zorale rundā. **63** O čuvarija lelje te maren muj e Isuseja hem te maren le. **64** Učharde lesere jačha hem phende lese: "Prorokujin ko khuvđa tut!" **65** I bute avere lafencar vredinena ine e Isuse. **66** Kad dislilo, čedinde pe o starešine e jevrekengere, o šerutne sveštenici hem o učitelja e Zakonestar, ande e Isuse pumendē ko sabor **67** hem phende lese: "Te injan tu o Hrist, phen amendē!" A ov phendā lendē: "Te phendūm tumendē, naka verujinen; **68** a te pučljum tumen e Hristestar, naka odgovorinen. **69** Ali od akana me, o Čhavo e manušesoro, ka bešav ko počasno than uzalo zoralipe e Devlesoro." **70** A on sare pučle e Isuse: "Znači tu injan o Čhavo e Devlesoro?" A ov phendā lendē: "Korkore šukar phendēn da injum." **71** Tegani on phende: "Na valjani amendē više dokazija dai krivo. Sare amen šundam da korkoro pes osudindā!"

23 Tegani sare kola inele ko sabor uštine hem legarde e Isuse koro Pilat, e rimesoro upravniko, **2** hem lelje te vaćeren protiv oleste: "Akale manuše arakhlijam sar zavodini amare narodo hem vaćeri lendē te na platinen o porez e carose, a pese vaćeri dai o Hrist, amaro caro." **3** Tegani o Pilat pučlja e Isuse: "Tu li injan o caro e Jevrekengoro?" A o Isus phendā: "Ađahari sar so phendan." **4** Tegani o Pilat phendā e šerutne sveštenikonendē hem averende kola inele adari: "Na arakhava nisavi krivica upro akava manuš!" **5** Ali on na ačhavde te vičinen: "Ple sikavibnaja vazdela pobuna maškarō manuša ki sa i phuv e jevrekengiri.

Lelja te čerel adava ani regija Galileja hem alo čak di akate ani diz Jerusalim!" **6** A kad o Pilat šunda adava, pučlja len nane li o Isus tari Galileja. **7** I kad phende lese dai o Isus tari Galileja, o Pilat bičhalda le koro Irod, kova vladinda ani Galileja. A baš adala dive o Irod inele ano Jerusalim. **8** Kad o Irod dikhla e Isuse, but inele radosno adalese so pana oto angleder mangla te dikhla le adalese so but šunda olestar hem nadisalo da o Isus ka čerel nesavo čudo anglo leste. **9** But so pučlja le, ali o Isus ništa na vaćerđa lese. **10** A adari terđona ine o šerutne sveštenici hem o učitelja e Zakonestar vaćerindoj zorale protiv o Isus. **11** A o Irod hem lesere vojnici ponizinde e Isuse hem marde muj oleja. Urjavde le ano carsko fostani hem tegani o Irod bičhalda le palal koro Pilat. **12** Angleder o Irod hem o Pilat na inele ano šukar odnosija, a adava dive ule amala. **13** A o Pilat vičinda kora peste e šerutne sveštenikonen, e vođen hem e narodo, **14** i phendja lendje: "Anden kora mande akale manuše vaćerindoj da vazdela pobuna maškaro narodo. Ače, angla tumende pučljum le adalestar, ali na arakhlijum nisavi krivica zaki savi tumen tužinena le. **15** A ni o Irod na arakhlijja upro leste krivica i adalese bičhalda le palal kora amende. Akava manuš na čerđa ništa savese avela meriba. **16** Adalese samo ka naredinav te šibinen le, i ka mukav le." **18** Ko adava sare so inele adari vičinde: "Mudar adale manuše, a muk amenđe e Varava!" **19** (O Varava inele phandlo adalese so učestvujinda ani pobuna savi inele ano Jerusalim hem adalese so mudarda nekas.) **20** A o Pilat, adalese so manglja te mukel e Isuse, palem vaćerđa olencar, **21** ali on vičinde: "Čhiv le ko krsto! Čhiv le ko krsto!" **22** A o Pilat palo trito puti phendja lendje: "A savo bišukaripe čerđa akava manuš? Na dikhava sose valjani te merel. Ka naredinav

te šibinen le, i ka mukav le.” **23** Ali on na ačhavde te vičinen
oto sa o glaso rodindoj te čhivel e Isuse ko krsto. I lengoro
vičiba inele sa po zoralo hem po zoralo. **24** I adalese o Pilat
odlučindja te del len adava so mangena. **25** Muklja okole kova
inele phandlo zbog i pobuna hem zbog o mudariba, a e Isuse
dindja ko vojnici te čeren oleja adava so o narodo manglja. **26**
Sar legarena ine e Isuse te mudaren le, dolinde nesave Simone
tari Kirinija sar taro polje đerdini ine ko Jerusalim. Čhivde o krsto
upro leste hem terinde le te akhari le palo Isus. **27** Palo Isus
dželo baro narodo maškaro kolende inele hem o đuvlja kola
runde hem žalinde le. **28** Ali o Isus irindja pe nakoro lende hem
phendja lendje: “Đuvljalen taro Jerusalim, ma roven zbog adava
so ka ovel maje, nego roven zbog adava so ka ovel tumenđe
hem tumare čhavendje. **29** Adalese so, ače, avena o dive kad o
manuša ka vaćeren: ‘Bahtalei o đuvlja kolai bizo čhave, kola na
bijande hem na dinde čući.’ **30** Tegani ka molinen e planinen te
peren upro lende hem e bregonen te učharen len. **31** Adalese
so, te ađahar čerela pe mancar kova injum sar jekh sapano kaš,
sigurno po bišukar ka čerel pe e manušencar kolai sar o šuke
kašta.” **32** A e Isuseja inele legarde pana duj manuša te oven
mudarde. Adala manuša čerde bišukar buća. **33** I kad resle
ko than vičime Kokalo e šeresoro, o vojnici čhivde ko krsto e
Isuse hem čhivde adale manušen ko avera krstija: jekhe oti lesiri
desno, a e dujtone oti lesiri levo strana. **34** O Isus phendja: “Dade
Devla, oprostin lendje, adalese so na džanen so čerena!” Tegani
o vojnici frdinde barbuti hem ađahar delinde maškara pumende
e Isusesere šeja. **35** But manuša terdine adari te dikhenfse, a e
jevrekengere vladarija marde muj e Isuseja vaćerindoj: “Averen
spasindja, akana nek spasini korkoro pes tei čače ov o Hrist e

Devlesoro, o Birime!" **36** Hem o vojnici marde muj e Isuseja. Ale uzalo leste hem kaninde le ušli mol, **37** vaćerindoj: "Te injan o caro e jevrekengoro, spasin tut!" **38** A upreder lesoro šero terdino znako kote inele pisime: Akavai o caro e jevrekengoro. **39** Jekh okole dujendar kola inele čhivde ko krsto vredinđa e Isuse vaćerindoj: "Te injan o Hrist, sose na spasineja tut hem amen?" **40** A o dujto manuš ukorinđa adale so vredinđa e Isuse: "Sar na daraja e Devlestar? Hem tu injan ađahar osudime sar soi ov. **41** Ali amen pravedno injam kaznime zbog amare bišukar buća, a akava manuš na čerđa nisavo bišukaripe." **42** Tegani phendja: "Isuse, mislin mandar hem ov maje milostivno kad ka vladine sar caro." **43** A o Isus phendja lese: "Čače vaćerava će, avdive ka ove mancar ano raj!" **44** A ko ekvaš o dive, i tomina učhardja sa i phuv hem ađahar inele trin saća, **45** adalese so o kham kalilo. A e hramesiri zavesa pharavdili ko ekvaš. **46** A o Isus vičinđa oto sa o glaso: "Dade, tuće ano vasta mukava o duho mlo!" Kad phendja adava, mulo. **47** A kad e rimesoro kapetani dikhlija so ulo, slavindja e Devle vaćerindoj: "Čače akava manuš inele pravednik!" **48** But manuša kola čedinde pe adari te dikhenfse, irindoj čhere khuvena pe ine ko gruđa adalese so ine lendje žao. **49** A sa e Isusesere pendžarutne, di o đuvlja kola phirde palo leste pana tari Galileja, odural terdine hem dikhle sa adava. **50** Inele jekh manuš palo anav Josif tari Arimateja, diz ani Judeja. **51** Ov inele šukar hem pravedno manuš kova adžićeri ine e Mesija te anel o carstvo e Devlesoro. Iako inele člano oto e jevrekengoro odbor, na složinđa pe adaleja so inele odlučime te roden o Isus te ovel mudardo. **52** Ov dželo koro Pilat hem rodinđa te den le o telo e Isusesoro. **53** Tegani huljavđa e Isusesoro telo taro krsto, paćardja le čaršaveja hem čhivđa le

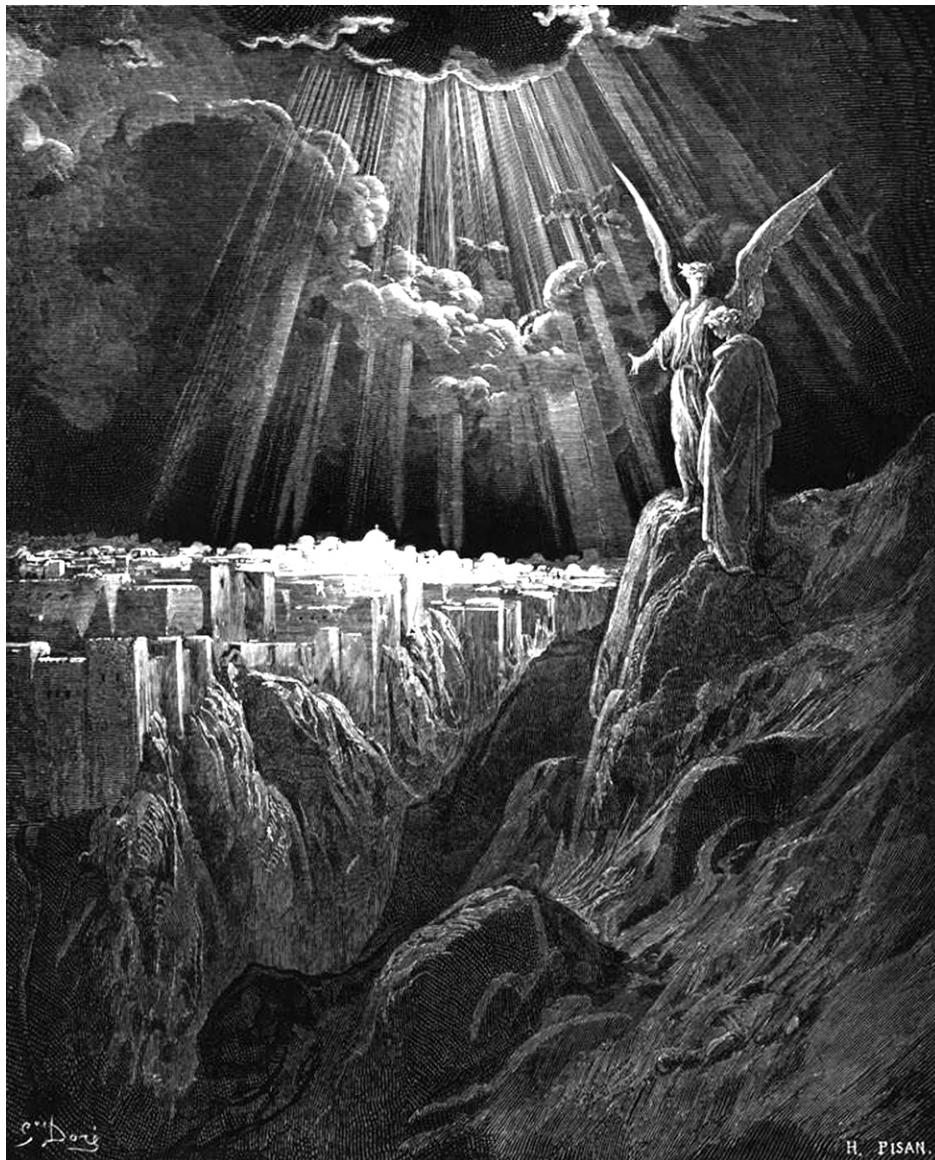
ano grobo savo inele čerdo ano bar, ano savo pana nijekh na inele čhivdo. **54** Adava dive inele dive kad o manuša spreminde pe zako savato savo samo so na ine te avel. **55** A o đuvlja, kola ale e Isuseja tari Galileja, džele e Josifeja hem dikhle sar e Isusesoro telo inele čhivdo ano grobo. **56** I irinde pe adari kaj bešena ine hem spreminde o mirisija hem o mastija savencar te makhen e Isusesoro telo. Ali kad završinde adava, već alo o savato i adava dive na čerde ništa poštujindoj i naredba oto Zakoni e Mojsijasoro.

24 Rano sabajle, palo savato, o đuvlja ale ko grobo hem ande o mirisija save spreminde. **2** Tegani arakhle o bar savo phandela ine o grobo dai cidime. **3** Đerdinde andre, ali na arakhle o telo Gospodesoro e Isusesoro. **4** I sar terđona ine adari zbumime, iklike anglo lende duj manuša ano sjajna šeja. **5** O đuvlja but darandile hem peravde pumare šere nakori phuv, a o duj manuša phende lendje: "Sose rodena e dživde maškaru mule? **6** Ov nane akate. Uštino taro mule! Setinen tumen so vaćerđa tumenđe pana ani Galileja: **7** 'Me, o Čavo e manušesoro, valjani te ovav dindo ano vasta e grešnone manusengere, te ovav čhivdo ko krsto, ali o trito dive ka uštav.'" **8** Tegani on setinde pe da o Isus phendja lendje adava. **9** I irinde pe taro grobo palal ki diz te vaćeren adava e dešujekhe apostolendje hem sarijendje averendje. **10** Adala đuvlja inele i Marija tari diz Magdala, i Jovana, i Marija e Jakovesiri daj, hem avera. I on sa adava vaćerde e apostolendje, **11** ali o apostolja na verujinde lendje, adalese so mislinde da sa adava izmislinde. **12** A o Petar uštino hem prastandilo đi ko grobo. Kad reslo, teljardja pe te dikhel ano grobo, hem dikhlija samo o čaršavi saveja e Isusesoro telo inele paćardo. I irinda pe palal pučindoj pes so ulo adava. **13**

Adava dive duj oto e Isusesere sledbenici džana ine ko gav Emaus, dur taro Jerusalim dešujekh kilometarija. **14** Odrumal vaćerena ine maškara pumende adalestar so ulo adala dive. **15** I sar vaćerena ine ađahar, korkoro o Isus alo uzalo lende hem lelja te phirel olencar. **16** Ali olendje na inele muklo te pendžaren le. **17** O Isus pučlja len: "Sostar vaćerena maškara tumende phirindoj?" Tegani on terdine, a ko lengere muja dikhlipe dai žalosna. **18** Jekh olendar, palo anav Kleopa, phendja lese: "Sar so dičhola, tu injan jedino abandija ano Jerusalim kova na džanel so ulo adari akala dive." **19** O Isus pučlja len: "So ulo?" I on phende lese: "Adava so ulo e Isuseja e Nazarećanineja. Ov inele proroko zoralo ano vaćeriba hem ano čeriba anglo Devel hem anglo sa o manuša. **20** Ali amare šerutne sveštenici hem amare avera vladarija dinde le te ovel osudime ko meriba hem čhivde le ko krsto. **21** Amen nadisaljam da ov ka otkupini e Izraelesere narodo. A ače, tritoi dive sar ulo sa adava. **22** Hem pana zbuminde amen nesave amare đuvljendar. Sabajleja dželete ko grobo, **23** ali na arakhle e Isusesoro telo adari. Ale hem phende amendje da dikhle andelen kola vaćerde lendje dai o Isus dživdo. **24** Tegani nesave amendar dželete ko grobo hem arakhle dai o grobo čučo, sar so phende o đuvlja, ali na dikhle e Isuse." **25** Tegani o Isus phendja lendje: "O, sar na haljovena? Sosei tumendje pharo te verujinen sa adava so o proroci vaćerde adalestar ano Sveta lila? **26** On prorokujinde da o Hrist valjani te nakhel sa adala patnje angleder so o Devel ka proslavini le." **27** I tegani lelja te objasnini lendje soi e Hristestar pisime ano Sveta lila, počindoj e Mojsijasere lilendar hem ano sa e prorokonengere lila. **28** Sar avena ine paše uzalo gav Emaus, o Isus čerđa pe da mangela te džal po dur. **29** Ali on terinde le te

ačhol vaćerindoj: "Ačhov amencar, adalese so lela te perel i rat!"
I o Isus ačhilo hem ġerdindā olencar ano čher. **30** Kad inele
olencar uzalo astali, o Isus lelja o maro, zahvalindā e Devlese,
phaglja le hem dindā len. **31** Tegani phravdile lengere jačha
hem pendžarde le dai ov o Isus, ali ov otojekhvar na inele više
anglo lende. **32** Tegani lelje te vaćeren maškara pumende:
"Akana džanaja sose amare vile inele tate kad vaćerđa amencar
odrumal hem kad objasnindā amendē o Sveta lila." **33** Odmah
uštine hem irinde pe ko Jerusalim. Adari arakhle sar bešena
zajedno o dešujekh apostolja hem avera sledbenici e Isusesere
34 kola phende lendē: "O Gospod čače uštino taro mule hem
mothovđa pe e Simonese!" **35** Tegani o duj manuša vaćerde
lende sa so ulo ko drom nakoro Emaus hem sar pendžarde e
Isuse kad phaglja o maro. **36** Sar on vaćerena ine adalestar,
o Isus otojekhvar terdino maškar olende hem phendā lendē:
"Mir tumencar!" **37** A on iznenadinde pe hem darandile adalese
so mislinde da dikhena duho. **38** Tegani o Isus phendā lendē:
"Sose darana? Nane tumen sose te sumnjinen. **39** Dikhen mle
vasta hem mle pre! Me injum! Pipinen man hem ka dikhen!
E duho nane telo oto mas hem oto kokala sar so dikhena da
man isi!" **40** Vaćerindoj adava, mothovđa lendē ple vasta hem o
pre. **41** On edobor inele radosna hem začudime da našti ine te
verujinen. Tegani o Isus pučlja len: "Isi tumen li nešto hajbnase?"
42 I on dinde le kotor oto peko mačho. **43** Ov lelja hem halja le
anglo lende. **44** Tegani o Isus phendā ple učenikonendē: "Kad
angleder injumle tumencar, vaćerđum tumendē da sa valjani te
pherđol soi pisime mandar ano Zakoni e Mojsijasoro, ano Lila e
prorokonengere hem ano Psalmija." **45** Tegani phravđa lengere
jačha te haljoven o Sveta lila, **46** i phendā lendē: "Ađahari pisime

ko Sveta lila: O Hrist ka patini hem ka merel, ali o trito dive ka uštel taro mule, **47** hem ano lesoro anav ka propovedini pe sa e nacijendje, počindoj taro Jerusalim, da valjani te pokajinen pe te šaj o Devel oprostini lendje lengere grehija. **48** Tumen injen svedoci adalestar. **49** A me ka bičhalav tumendje e Svetone Duho, sar so mlo Dad dindja plo lafi. Tumen ačhoven ani diz ďikote o zoralipe e Devlestар naka huljel upra tumende.” **50** Palo adava, o Isus ikalđa ple učenikonen tari diz hem anda len uzalo gav Vitanija. Adari vazdinđa ple vasta hem blagoslovindja len. **51** I sar blagoslovini len ine, lelja te cidel pe olendar hem legardilo ko nebo. **52** On pele ko kočija slavindoј le. Tegani pherde oti radost irinde pe ano Jerusalim. **53** I stalno džana ine ko Hram te hvalinen e Devle.

The New Jerusalem

"I saw the holy city, New Jerusalem, coming down out of heaven from God, prepared like a bride adorned for her husband. I heard a loud voice out of heaven saying, 'Behold, God's dwelling is with people, and he will dwell with them, and they will be his people, and God himself will be with them as their God.'"

Revelation 21:2-3

Reader's Guide

Arli Romani at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, "*As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.*" Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, "*And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.*" So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, "*Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.*" 2 Timothy 2:15. "*God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,*" 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Arli Romani at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 201 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aidios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Romani-Vlax---Arli-Luke/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 201 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luka 8:31	Acts 3:21	1 Peter 1:25
Romans 10:7	Acts 15:18	1 Peter 4:11
Revelation 9:1	Romans 1:25	1 Peter 5:11
Revelation 9:2	Romans 9:5	2 Peter 3:18
Revelation 9:11	Romans 11:36	1 John 2:17
Revelation 11:7	Romans 12:2	2 John 1:2
Revelation 17:8	Romans 16:27	Jude 1:13
Revelation 20:1	1 Corinthians 1:20	Jude 1:25
Revelation 20:3	1 Corinthians 2:6	Revelation 1:6
	1 Corinthians 2:7	Revelation 1:18
	1 Corinthians 2:8	Revelation 4:9
	1 Corinthians 3:18	Revelation 4:10
	1 Corinthians 8:13	Revelation 5:13
	1 Corinthians 10:11	Revelation 7:12

aīdios

Romans 1:20	1 Corinthians 8:13	Revelation 14:11
Jude 1:6	1 Corinthians 10:11	Revelation 15:7

aiōn

Matthew 12:32	2 Corinthians 11:31	Revelation 19:3
Matthew 13:22	Galatians 1:4	Revelation 20:10
Matthew 13:39	Galatians 1:5	Revelation 20:15
Matthew 13:40	Ephesians 1:21	Revelation 22:5
Matthew 13:49	Ephesians 2:2	
Matthew 21:19	Ephesians 2:7	
Matthew 24:3	Ephesians 3:9	
Matthew 28:20	Ephesians 3:11	
Mark 3:29	Ephesians 3:21	
Mark 4:19	Ephesians 6:12	
Mark 10:30	Philippians 4:20	
Mark 11:14	Colossians 1:26	
Luka 1:33	1 Timothy 1:17	
Luka 1:55	1 Timothy 6:17	
Luka 1:70	2 Timothy 4:10	
Luka 16:8	2 Timothy 4:18	
Luka 18:30	Titus 2:12	
Luka 20:34	Hebrews 1:2	
Luka 20:35	Hebrews 1:8	
John 4:14	Hebrews 5:6	
John 6:51	Hebrews 6:5	
John 6:58	Hebrews 6:20	
John 8:35	Hebrews 7:17	
John 8:51	Hebrews 7:21	
John 8:52	Hebrews 7:24	
John 9:32	Hebrews 7:28	
John 10:28	Hebrews 9:26	
John 11:26	Hebrews 11:3	
John 12:34	Hebrews 13:8	
John 13:8	Hebrews 13:21	
John 14:16	1 Peter 1:23	

aiōnios

Matthew 18:8	Matthew 19:16
Matthew 19:16	Matthew 19:29
Matthew 25:41	Matthew 25:46
Mark 3:29	
Mark 10:17	
Mark 10:30	
Luka 10:25	
Luka 16:9	
Luka 18:18	
Luka 18:30	
John 3:15	
John 3:16	
John 3:36	
John 4:14	
John 4:36	
John 5:24	
John 5:39	
John 6:27	
John 6:40	
John 6:47	
John 6:54	
John 6:68	

John 10:28
John 12:25
John 12:50
John 17:2
John 17:3
Acts 13:46
Acts 13:48
Romans 2:7
Romans 5:21
Romans 6:22
Romans 6:23
Romans 16:25
Romans 16:26
2 Corinthians 4:17
2 Corinthians 4:18
2 Corinthians 5:1
Galatians 6:8
2 Thessalonians 1:9
2 Thessalonians 2:16
1 Timothy 1:16
1 Timothy 6:12
1 Timothy 6:16
1 Timothy 6:19
2 Timothy 1:9
2 Timothy 2:10
Titus 1:2
Titus 3:7
Philemon 1:15
Hebrews 5:9
Hebrews 6:2
Hebrews 9:12
Hebrews 9:14
Hebrews 9:15
Hebrews 13:20
1 Peter 5:10
2 Peter 1:11
1 John 1:2
1 John 2:25
1 John 3:15
1 John 5:11
1 John 5:13
1 John 5:20
Jude 1:7
Jude 1:21
Revelation 14:6

eleēsē
Romans 11:32

Geenna

Matthew 5:22
Matthew 5:29
Matthew 5:30
Matthew 10:28
Matthew 18:9
Matthew 23:15
Matthew 23:33

Mark 9:43
Mark 9:45
Mark 9:47
Luka 12:5
James 3:6

Hadēs

Matthew 11:23
Matthew 16:18
Luka 10:15
Luka 16:23
Acts 2:27
Acts 2:31
1 Corinthians 15:55
Revelation 1:18
Revelation 6:8
Revelation 20:13
Revelation 20:14

Limnē Pyr

Revelation 19:20
Revelation 20:10
Revelation 20:14
Revelation 20:15
Revelation 21:8

Sheol

Genesis 37:35
Genesis 42:38
Genesis 44:29
Genesis 44:31
Numbers 16:30
Numbers 16:33
Deuteronomy 32:22
1 Samuel 2:6
2 Samuel 22:6
1 Kings 2:6
1 Kings 2:9
Job 7:9
Job 11:8
Job 14:13
Job 17:13
Job 17:16
Job 21:13
Job 24:19
Job 26:6
Psalms 6:5
Psalms 9:17
Psalms 16:10
Psalms 18:5
Psalms 30:3
Psalms 31:17
Psalms 49:14
Psalms 49:15
Psalms 55:15
Psalms 86:13
Psalms 88:3

Mark 9:47
Luka 12:5
James 3:6

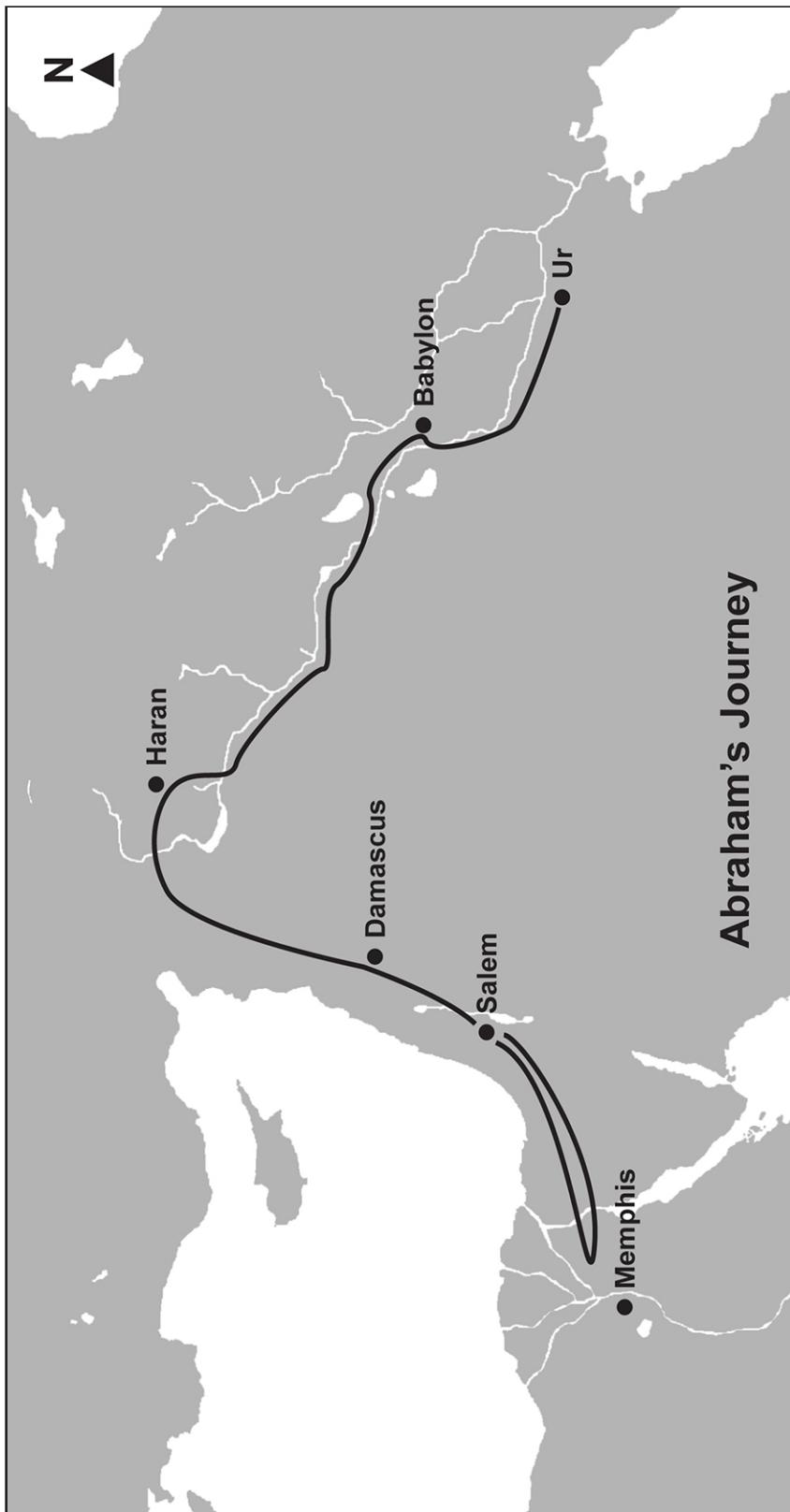
Psalms 89:48
Psalms 116:3
Psalms 139:8
Psalms 141:7
Proverbs 1:12
Proverbs 5:5
Proverbs 7:27
Proverbs 9:18
Proverbs 15:11
Proverbs 15:24
Proverbs 23:14
Proverbs 27:20
Proverbs 30:16
Ecclesiastes 9:10
Song of Solomon 8:6
Isaiah 5:14
Isaiah 7:11
Isaiah 14:9
Isaiah 14:11
Isaiah 14:15
Isaiah 28:15
Isaiah 28:18
Isaiah 38:10
Isaiah 38:18
Isaiah 57:9
Ezekiel 31:15
Ezekiel 31:16
Ezekiel 31:17
Ezekiel 32:21
Ezekiel 32:27
Hosea 13:14
Amos 9:2
Jonah 2:2
Habakkuk 2:5

Tartaroō

2 Peter 2:4

Questioned

None yet noted

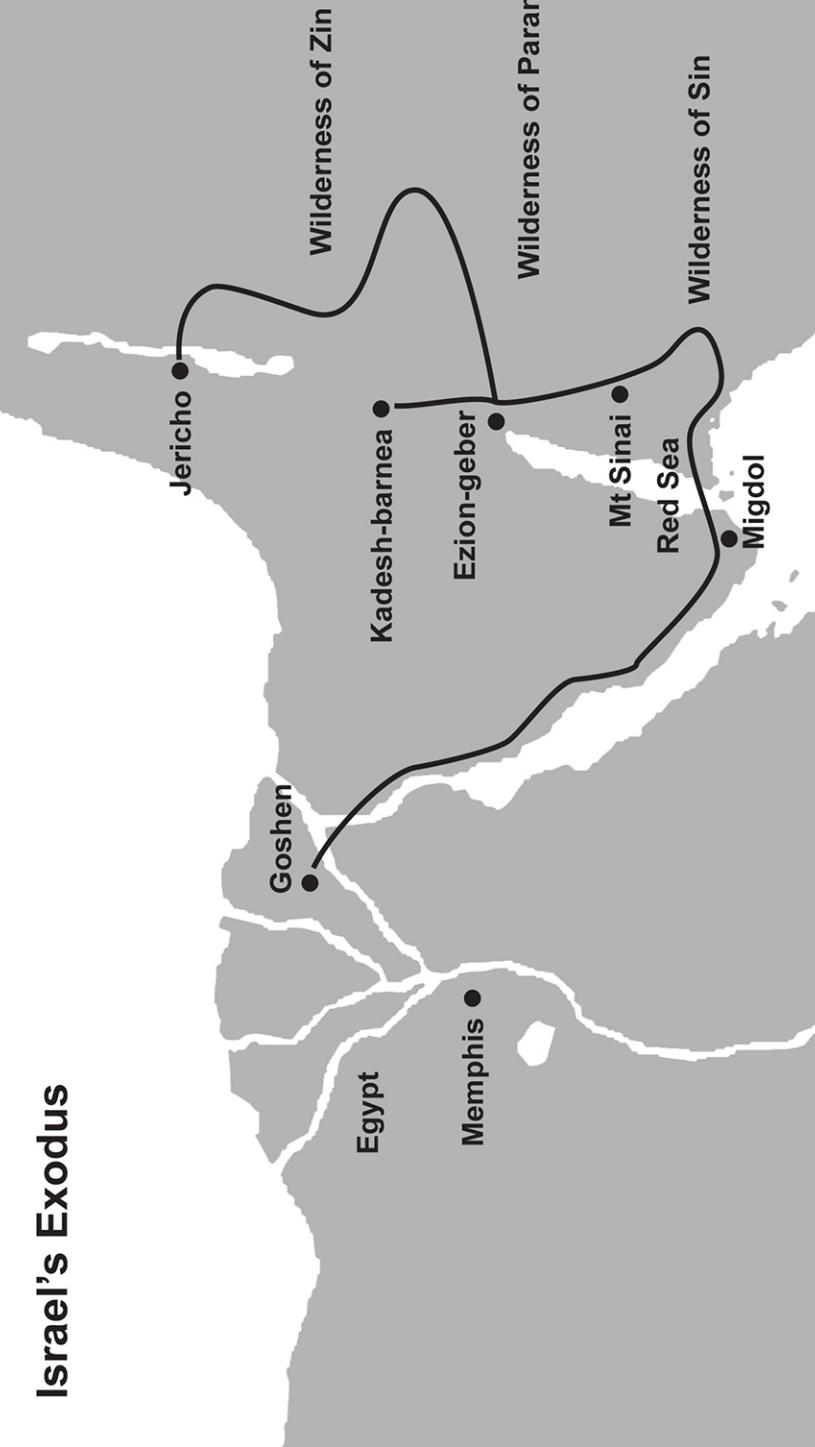

Abraham's Journey

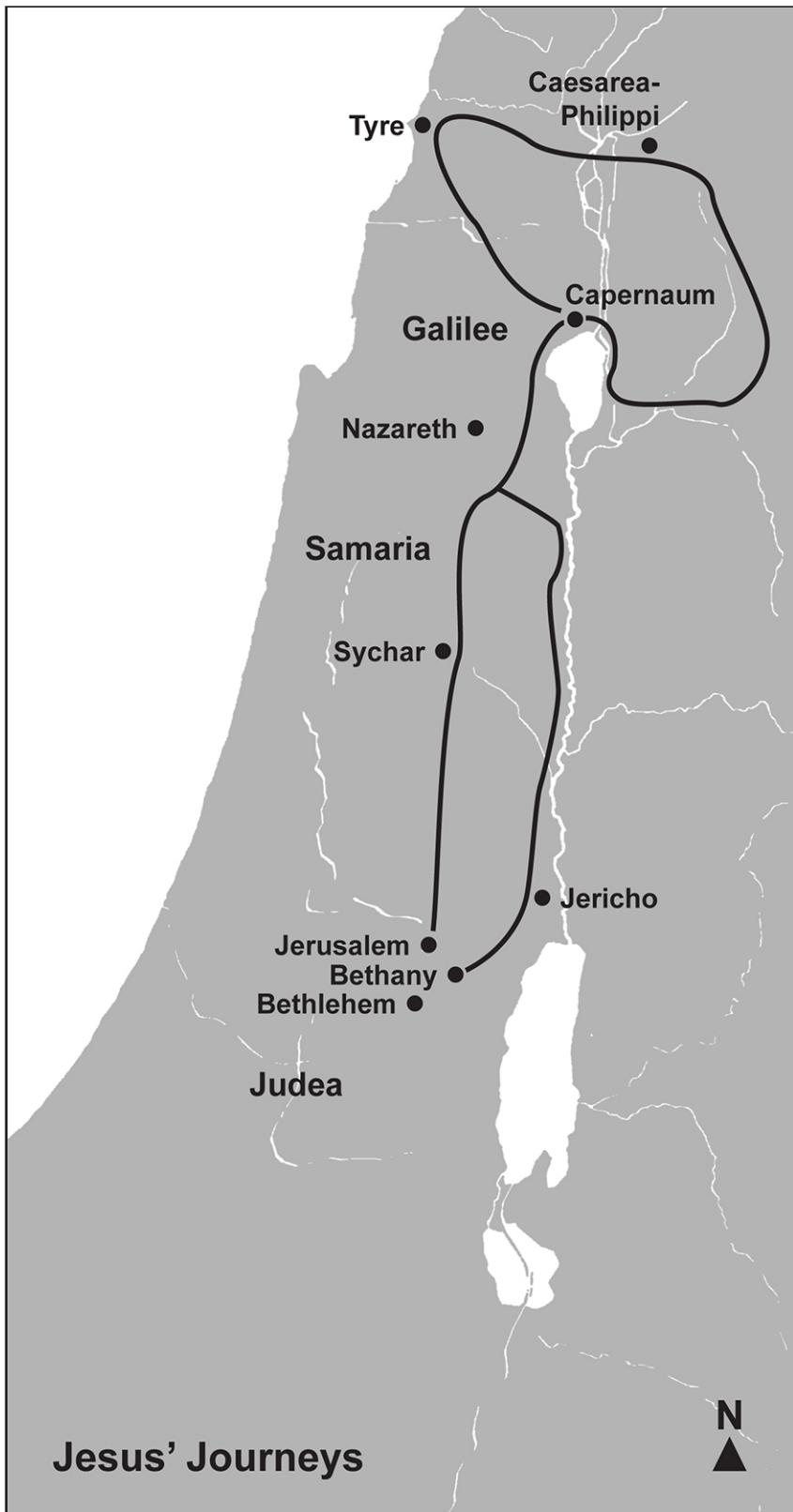
"By faith, Abraham, when he was called, obeyed to go out to the place which he was to receive for an inheritance. He went out, not knowing where he went"
Hebrews 11:8

Israel's Exodus

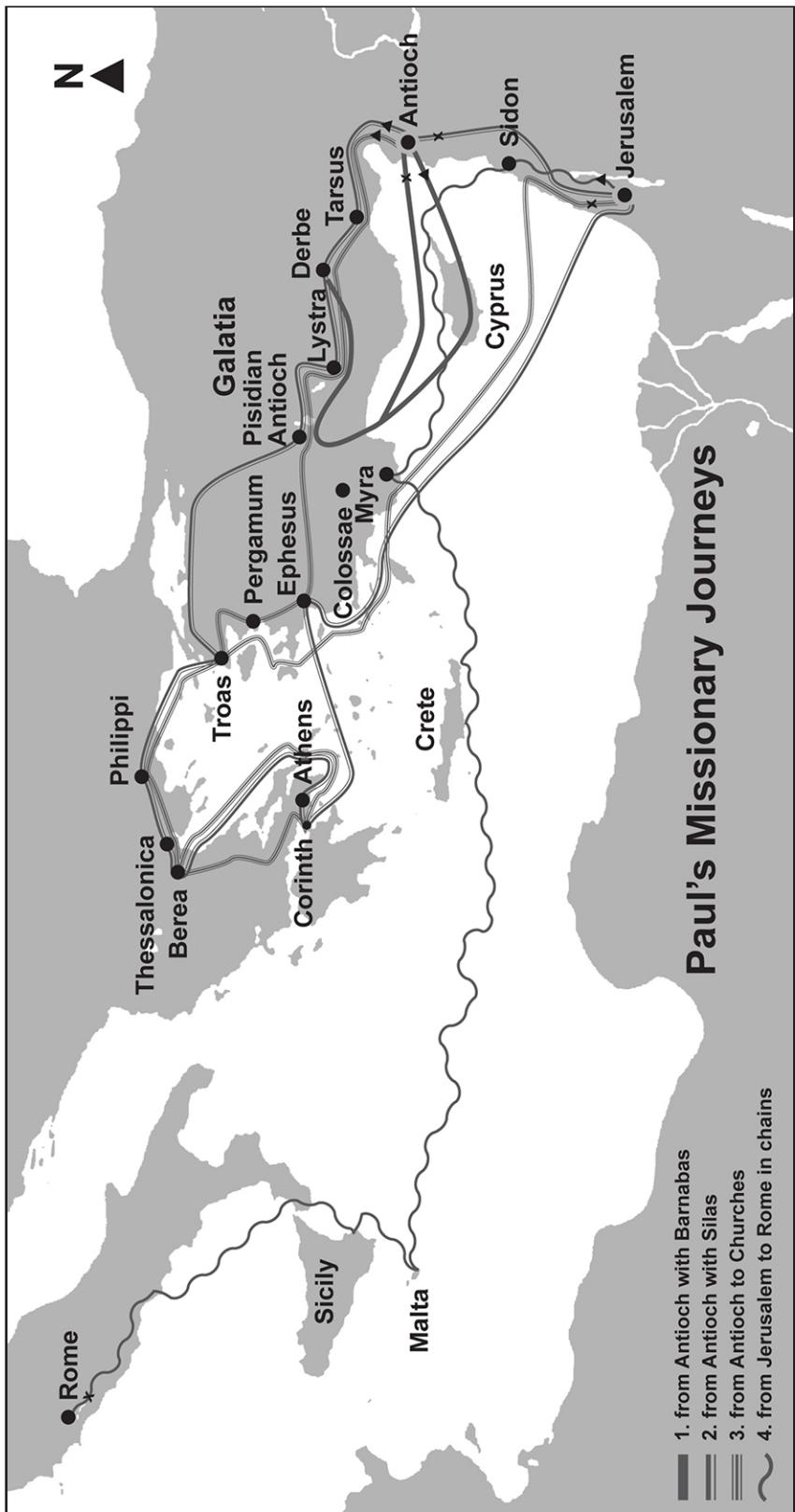
N ▲

"When Pharaoh had let the people go, God didn't lead them by the way of the land of the Philistines, although that was near; for God said, 'Lest perhaps the people change their minds when they see war, and they return to Egypt'" Exodus 13:17

"For the Son of Man also came not to be served, but to serve, and to give his life as a ransom for many"
Mark 10:45

Paul's Missionary Journeys

1. from Antioch with Barnabas
2. from Antioch with Silas
3. from Antioch to Churches
4. from Jerusalem to Rome in chains

"Paul, a servant of Jesus Christ, called to be an apostle, set apart for the Good News of God"
Romans 1:1

Creation 4004 B.C.

- Adam and Eve created
Tubal-cain forges metal
- Enoch walks with God
- Methuselah dies at age 969
- God floods the Earth
- Tower of Babel thwarted
- Abraham sojourns to Canaan
- Jacob moves to Egypt
- Moses leads Exodus from Egypt
- Gideon judges Israel
- Ruth embraces the God of Israel
- David installed as King
- King Solomon builds the Temple
- Elijah defeats Baal's prophets
- Jonah preaches to Nineveh
- Assyrians conquer Israelites
- King Josiah reforms Judah
- Babylonians capture Judah
- Persians conquer Babylonians
- Cyrus frees Jews, rebuilds Temple
- Nehemiah rebuilds the wall
- Malachi prophesies the Messiah
- Greeks conquer Persians
- Seleucids conquer Greeks
- Hebrew Bible translated to Greek
- Maccabees defeat Seleucids
- Romans subject Judea
- Herod the Great rules Judea**

New Heavens and Earth

- Christ returns for his people
- Jim Elliot martyrdom in Ecuador
- John Williams reaches Polynesia
- Zinzendorf leads Moravian mission
- Japanese kill 40,000 Christians
- Jesuits reach Mexico
- Martin Luther leads Reformation
- Gutenberg prints first Bible
- Franciscans reach Sumatra
- Ramon Llull trains missionaries
- Crusades tarnish the church
- The Great Schism
- Adalbert martyrdom in Prussia
- Bulgarian Prince Boris converts
- Boniface reaches Germany
- Alopen reaches China
- Longinus reaches Alodia / Sudan
- Saint Patrick reaches Ireland
- Carthage ratifies Bible Canon
- Ulfilas reaches Goth / Romania
- Nicæa proclaims God is Trinity
- Denis reaches Paris, France
- Tertullian writes Christian literature
- Titus destroys the Jewish Temple
- Paul imprisoned in Rome, Italy
- Thomas reaches Malabar, India
- Peter reaches Gentile Cornelius
- Holy Spirit empowers the Church**

Jesus Christ born 4 B.C.
(The Annals of the World, James Usher)

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we?	▶ Genesis 1:26 - 2:3	Mankind is created in God's image, male and female He created us
How are we sinful?	▶ Romans 5:12-19	Sin entered the world through Adam and then death through sin
		When are we? ▼
Where are we?		Innocence Fallen Glory
	Eternity Past Creation 4004 B.C.	Fall to sin No Law 1500 B.C. Christ 33 A.D. Church Age Kingdom Age
God	Father John 10:30 God's perfect fellowship	1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light John 8:58 Pre-incarnate Psalm 139:7 Everywhere John 1:14 Incarnate Luke 23:43 Paradise
	Son Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth Luke 16:22 Blessed in Paradise Luke 16:23, Revelation 20:5-13 Punished in Hades until the final judgment
Mankind	Living Deceased believing Deceased unbelieving	Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command 2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus
	Holy Genesis 1:1 Imprisoned No Creation No people	Revelation 20:13 Thalaasa
Who are we?	Fugitive Angels First Beast False Prophet Satan	Matthew 25:41 Revelation 20:10 Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels
	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels	1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind
		Revelation 20:2 Abyss
Why are we?	▶ Romans 11:25-36, Ephesian 2:7	For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

Destiny

Arli Romani at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail,*" Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up,*" Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid,*" because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'*" Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. Jesus said, "*You did not choose me, but I chose you,*" John 15:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

World Nations

"Go and make disciples of all nations, baptizing them in the name of the Father and of the Son and of the Holy Spirit"

Matthew 28:19